

Wprowadzenie

Inżynieria oprogramowania zajmuje się metodami wytwarzania oprogramowania na skalę przemysłową

określenie wymagań	15%
projektowanie programów	25%
programowanie	20%
integracja i testowanie	40%
odbiór (zatwierdzanie)	

- Oprogramowanie
- Wielki projekt programistyczny
- Metodyka
- Cel inżynierii oprogramowania
- Główny problem

Stan bieżący (Chaos report, Standish Group)

Rok	Sukces	Przekroczenie	Porażka
1995	16%	53%	31%
2003	34%	51%	15%

Procesy projektowe, metody i narzędzia

- Procesy projektowe
  - Metody
    - obiektowe
    - strukturalne
    - metodyki lekkie
  - Narzędzia
    - systemy *upper CASE*
    - systemy *lower CASE*
    - środowiska wspomagające testowanie
-

Treść wykładu

1. Metody obiektowe (50% wykładu + laboratorium).
  2. Metody strukturalne (20%).
  3. Organizacja i zarządzanie projektem (30%).
-

Literatura

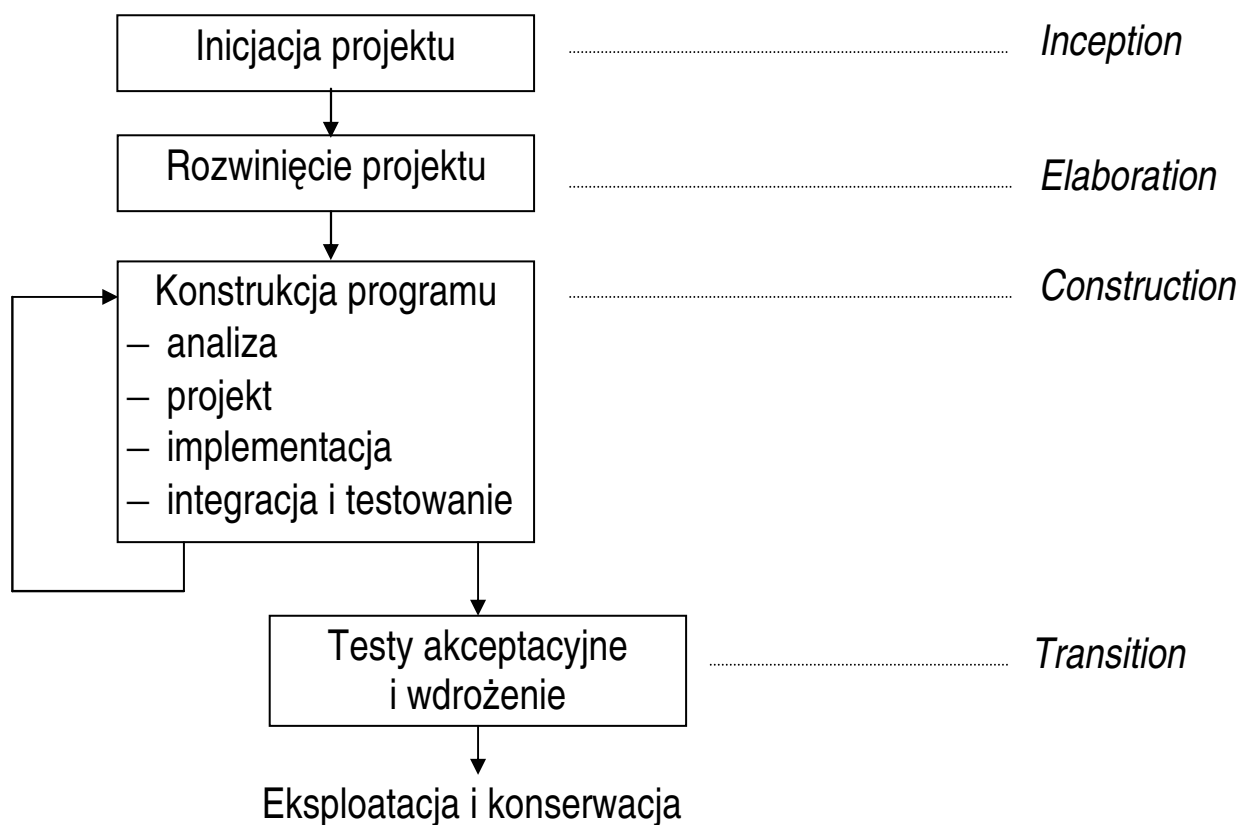
Fowler M., Scot K.: UML w kropelce; LTP 2002, 2005

Jaskiewicz A.: Inżynieria oprogramowania, Helion, Gliwice 1997

Metody obiektowe

- Dekompozycja obiektowa
- Hierarchiczna klasyfikacja obiektów
- Zachowanie systemu jako wynik interakcji obiektów

Proces projektowy RUP (Rational Unified Process)

Modele obiektowe

- Model przypadków użycia
- Diagramy aktywności
- Diagramy klas
- Diagramy stanu
- Diagramy współdziałania
- Diagramy implementacyjne

Metoda przypadków użycia (use case)

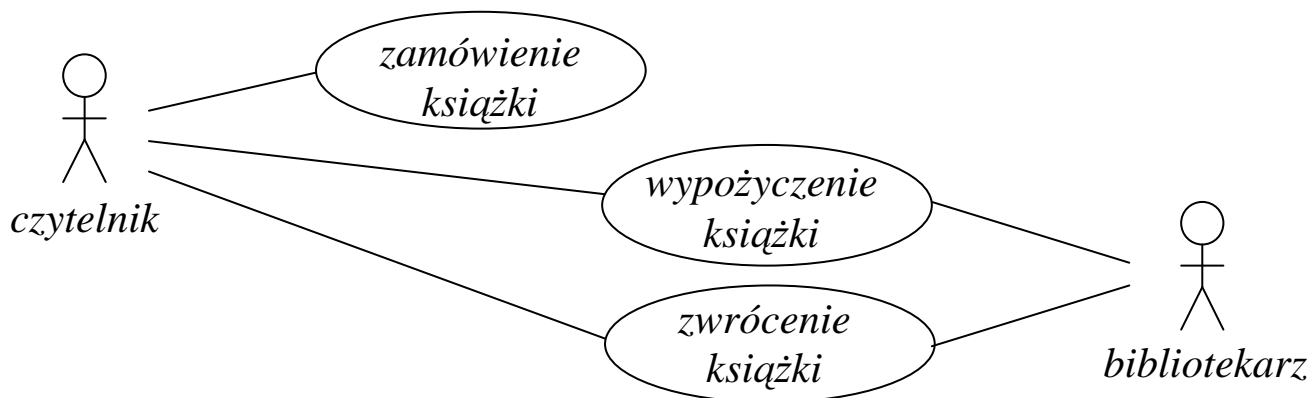
- Modelowanie procedur biznesowych
- Identyfikacja uczestników
- Punkt widzenia użytkowników

Działania wstępne

- Rozpoznanie dziedziny zastosowania
  - źródła danych
  - wywiady z użytkownikami
  - procesy biznesowe
  - obszary tematyczne
- Wstępna analiza obszarów tematycznych
  - identyfikacja zadań i danych
  - charakterystyki ilościowe
  - model przepływu zadań
  - wizja obszaru

Model przypadków użycia

- Elementy modelu
  - aktor
  - przypadek użycia
  - relacje
- Reprezentacja graficzna

Scenariusz przypadku użycia

zamówienie książki

- **Scenariusz główny**

1. System prezentuje ekran wyszukiwania.
2. *Czytelnik* wprowadza dane bibliograficzne.
3. System przeszukuje katalog i wyświetla listę pozycji (tytułów).
4. *Czytelnik* przegląda listę i wybiera pozycję.
5. System wyświetla listę książek.
6. *Czytelnik* zamawia wolną książkę.
7. System wyświetla okno logowania.
8. *Czytelnik* wprowadza nazwę i hasło.
9. System autoryzuje czytelnika.
10. System potwierdza przyjęcie zamówienia.

- **Scenariusz alternatywny 1 (odmowa autoryzacji)**

- 1 – 8. Jak w scenariuszu głównym.
9. System odmawia autoryzacji: powrót do kroku 7.

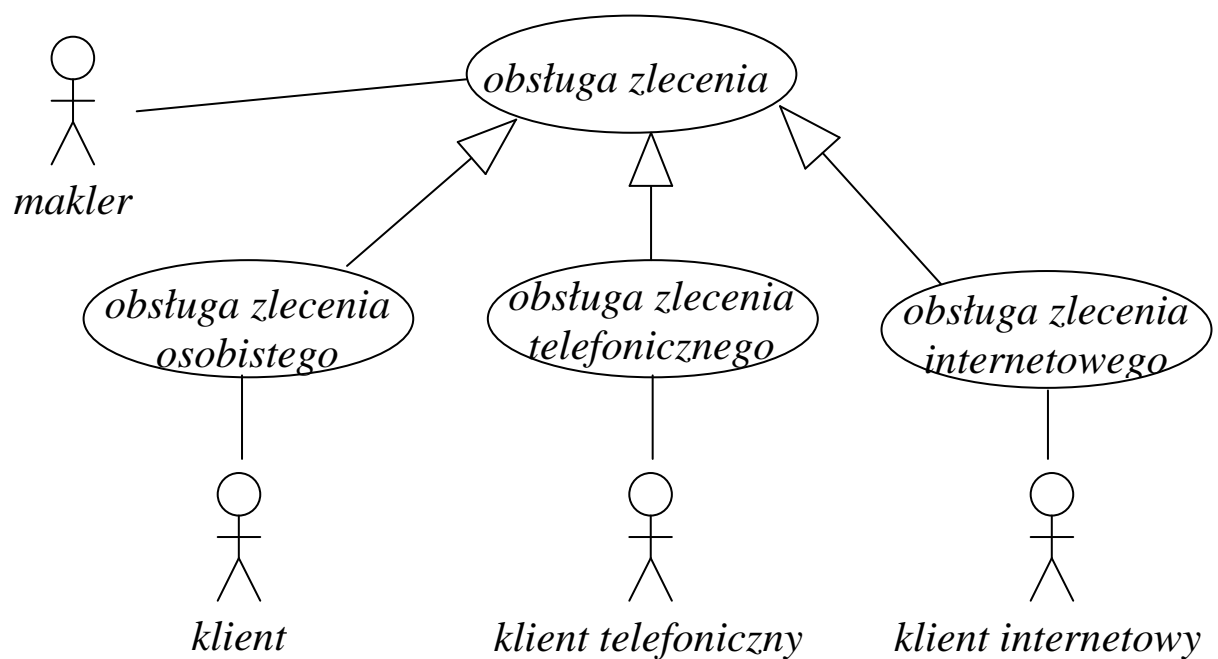
- **Scenariusz alternatywny 2 (brak wolnej książki)**

- 1 – 5. Jak w scenariuszu głównym.
6. Brak wolnej książki: czytelnik zapisuje się do kolejki.
7. System wyświetla okno logowania.
8. *Czytelnik* wprowadza nazwę i hasło.
9. System autoryzuje czytelnika.
10. System potwierdza zapisanie do kolejki.

Generalizacja

- Ogólny schemat i specyficzne realizacje
- Ten sam cel
- Różni aktorzy

Przykład: biuro maklerskie

obsługa zlecenia

1. Makler przyjmuje zlecenie i wprowadza do systemu BM.
2. System BM blokuje środki na rachunku klienta.
3. System BM przekazuje zlecenie do systemu Warset.

obsługa zlecenia telefonicznego

- 1.1. Makler odbiera i wprowadza do systemu BM dane klient .
- 1.2. Makler odbiera i wprowadza do systemu hasło klienta.
- 1.3. System potwierdza autoryzację klienta.
- 1.4. Makler odbiera i wprowadza zlecenie do systemu BM.
- 2 – 3. Jak w przypadku generalizującym.

obsługa zlecenia internetowego

.....

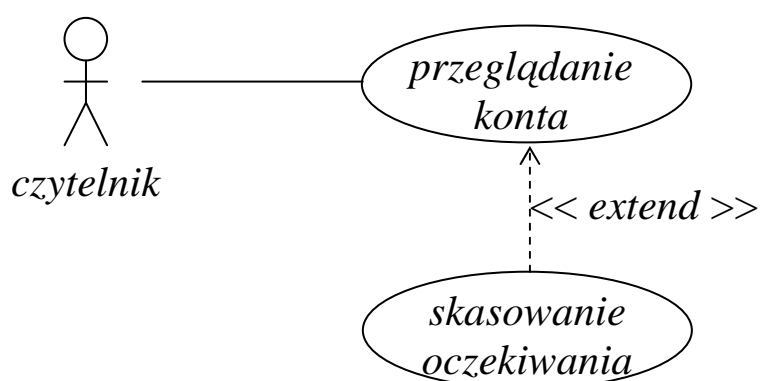
obsługa zlecenia osobistego

.....

Rozszerzenie

- Typowy schemat i dodatkowe czynności
- Określone punkty rozszerzenia
- Brak odrębnych aktorów

Przykład: system biblioteczny

przeglądanie konta

1. Czytelnik wybiera opcję przeglądania konta.
2. System wyświetla okno logowania.
3. Czytelnik wprowadza nazwę i hasło.
4. System autoryzuje czytelnika.
5. System wyświetla stan konta (*kasowanie*).
6. Czytelnik wybiera następną opcję.

skasowanie zamówienia

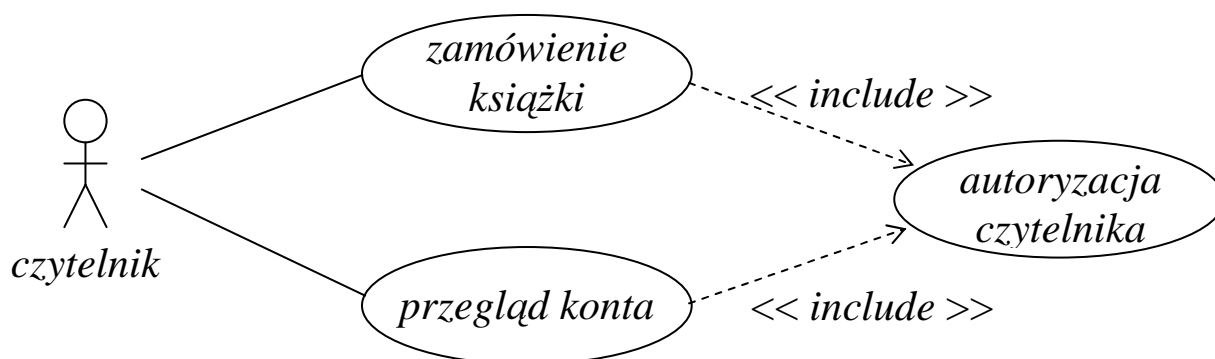
wstawić w punkcie rozszerzenia *kasowanie*:

1. Czytelnik kasuje zamówienie.
2. System potwierdza skasowanie zamówienia.

Zawieranie

- Wyodrębnienie fragmentu przypadku użycia
- Możliwe fragmenty wspólne
- Brak odrębnych aktorów

Przykład: system biblioteczny.

zamówienie książki

1. System prezentuje ekran wyszukiwania.
2. *Czytelnik* wprowadza dane bibliograficzne.
3. System przeszukuje katalog i wyświetla listę pozycji (tytułów).
4. *Czytelnik* przegląda listę i wybiera pozycję.
5. System wyświetla listę książek.
6. *Czytelnik* zamawia wolną książkę.
7. **Wykonaj autoryzację czytelnika.**
8. System potwierdza przyjęcie zamówienia.

autoryzacja czytelnika

1. System wyświetla okno logowania.
2. *Czytelnik* wprowadza nazwę i hasło.
3. System autoryzuje czytelnika.

Przykład: system biblioteczny

- dostęp internetowy
- zamówienie wolnej książki przez Internet
- kolejka do zwolnienia pozycji

- **Aktorzy**

czytelnik, bibliotekarz.

- **Przypadki użycia** (istotne dla czytelnika)

<i>przeglądanie katalogu,</i>	<i>zamówienie książki,</i>
<i>wypożyczenie książki,</i>	<i>zwrócenie książki,</i>
<i>zapisanie do kolejki,</i>	<i>przeglądanie konta,</i>
<i>usunięcie zamówienia,</i>	<i>usunięcie z kolejki.</i>

- **Przypadki użycia** (istotne dla bibliotekarza)

<i>dodanie czytelnika,</i>	<i>usunięcie czytelnika,</i>
<i>dodanie książki,</i>	<i>usunięcie książki.</i>

Ograniczenie zakresu modelu

Inni aktorzy, np.: *konserwator,*
magazynier — pomijamy.

Inne przypadki, np.: *wycofanie książki,*
przywrócenie książki,
przeniesienie książki — pomijamy.

przeglądanie katalogu

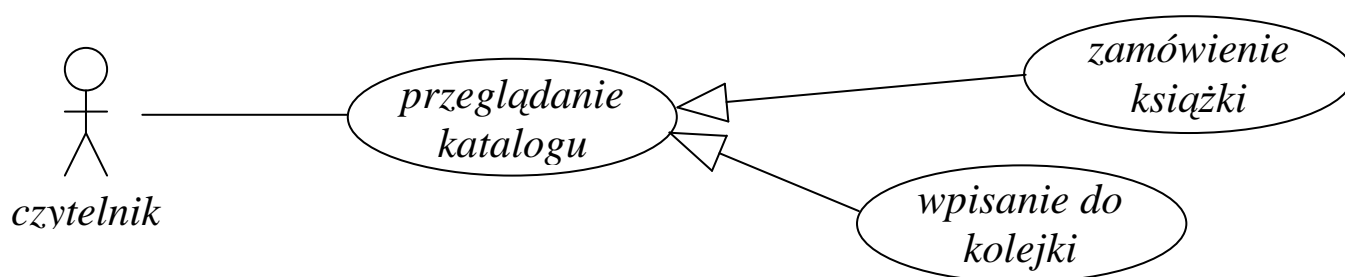
1. System prezentuje ekran wyszukiwania.
2. Czytelnik wprowadza dane bibliograficzne.
3. System przeszukuje katalog i wyświetla listę pozycji (tytułów).
4. Czytelnik przegląda listę i wybiera pozycję.
5. System wyświetla listę książek.

zamówienie książki (specjalizacja przeglądania):

- 1–5. Jak w przypadku generalizującym.
6. Czytelnik zamawia wolną książkę.
7. Wykonaj autoryzację czytelnika.
8. System potwierdza przyjęcie zamówienia.

wpisanie do kolejki (specjalizacja przeglądania):

- 1–5. Jak w przypadku generalizującym.
6. Brak wolnej książki: czytelnik zapisuje się do kolejki oczekiwania na daną pozycję (tytuł).
7. Wykonaj autoryzację czytelnika.
8. System potwierdza zapisanie do kolejki.

autoryzacja czytelnika — b.z. jak poprzednio.

Alternatywa: rozszerzenie?

przeglądanie konta

1. Czytelnik wybiera opcję przeglądania konta.
2. Wykonaj autoryzację czytelnika.
3. System wyświetla stan konta (*operacje*).

skasowanie zamówienia

wstawić w punkcie rozszerzenia *operacje*:

1. Czytelnik kasuje zamówienie.
2. System potwierdza skasowanie zamówienia.

usunięcie z kolejki

wstawić w punkcie rozszerzenia *operacje*:

1. Czytelnik usuwa wpis w kolejce.
2. System potwierdza usunięcie z kolejki.

wypożyczenie książki

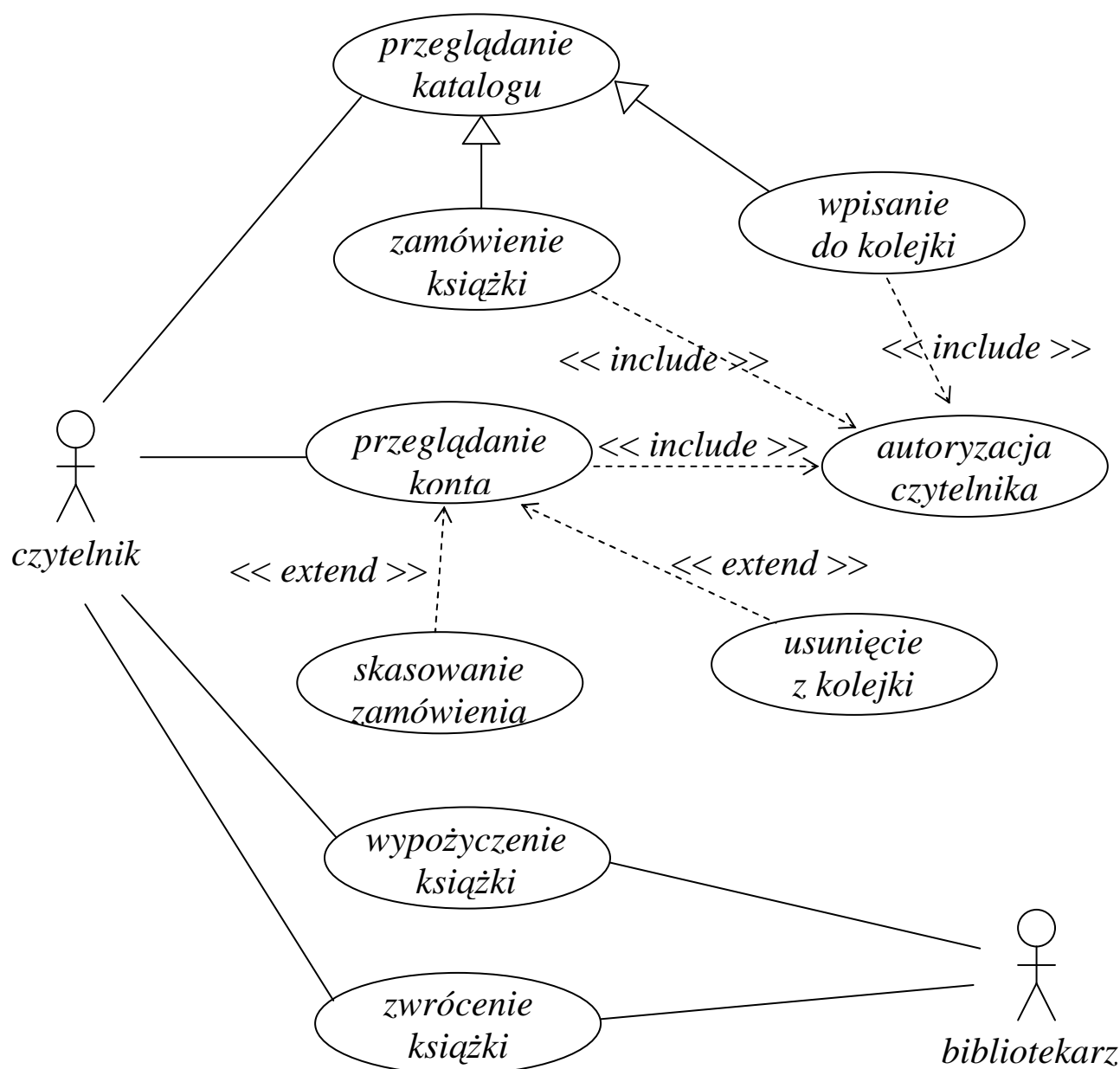
1. Identyfikacja karty czytelnika.
2. Identyfikacja książki.
3. System usuwa zamówienie.
4. System zapisuje wypożyczenie.

zwrócenie książki

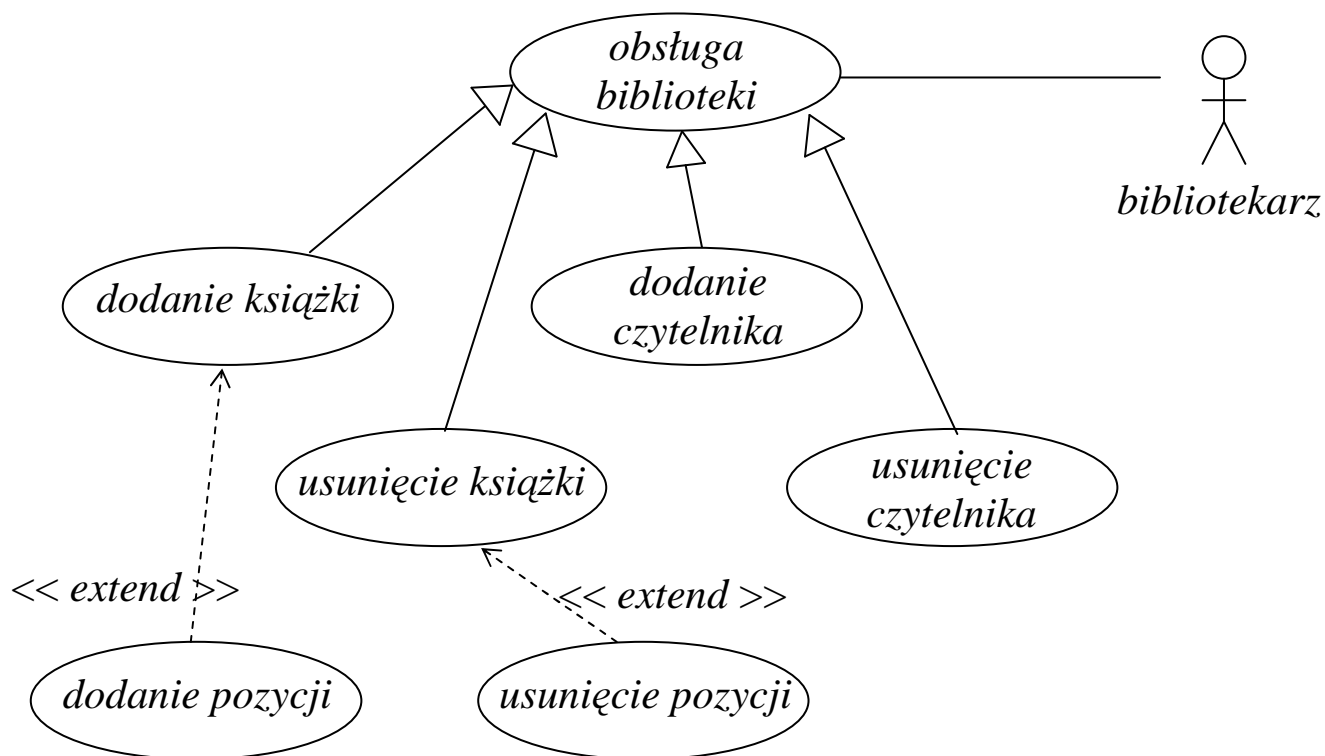
1. Identyfikacja książki.
2. System usuwa wypożyczenie.

Model z punktu widzenia czytelnika

Model z punktu widzenia utrzymania biblioteki

Podsumowanie: metoda przypadków użycia

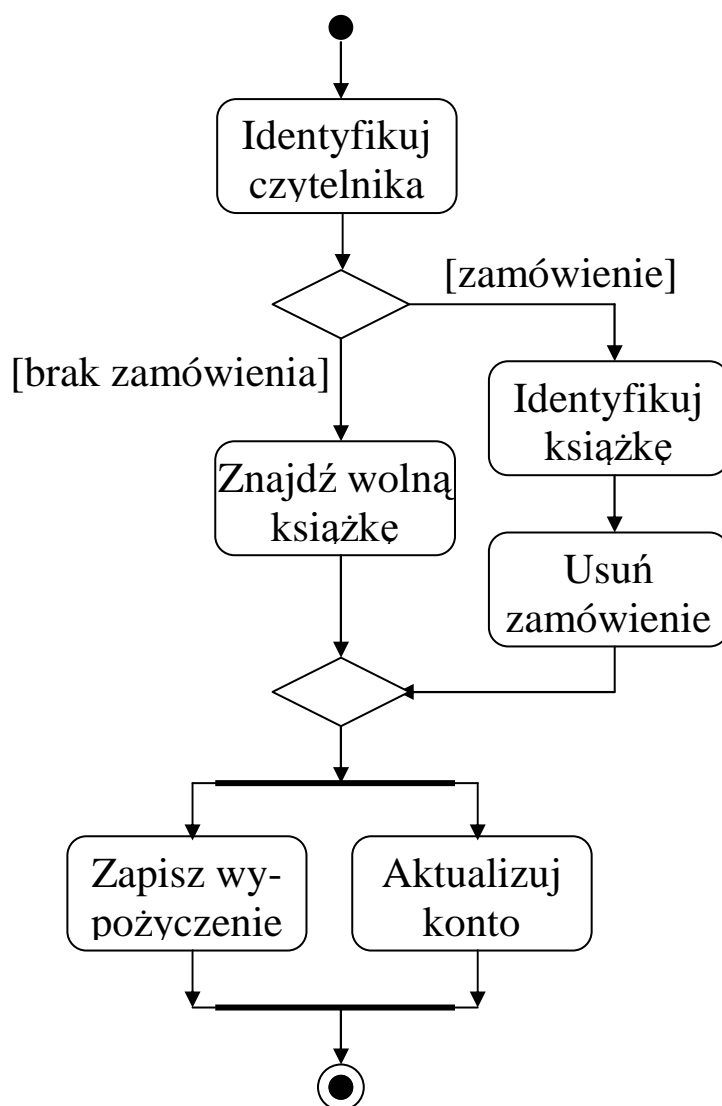
1. Identyfikacja aktorów
2. Określenie przypadków użycia
3. Uporządkowanie modelu
4. Dokumentacja modelu
5. Budowa modelu dziedziny

Uwagi:

- Scenariuszom towarzyszy prototyp
- Przypadki użycia nie dotyczą problemów projektowych
- Dalsze zastosowania modelu

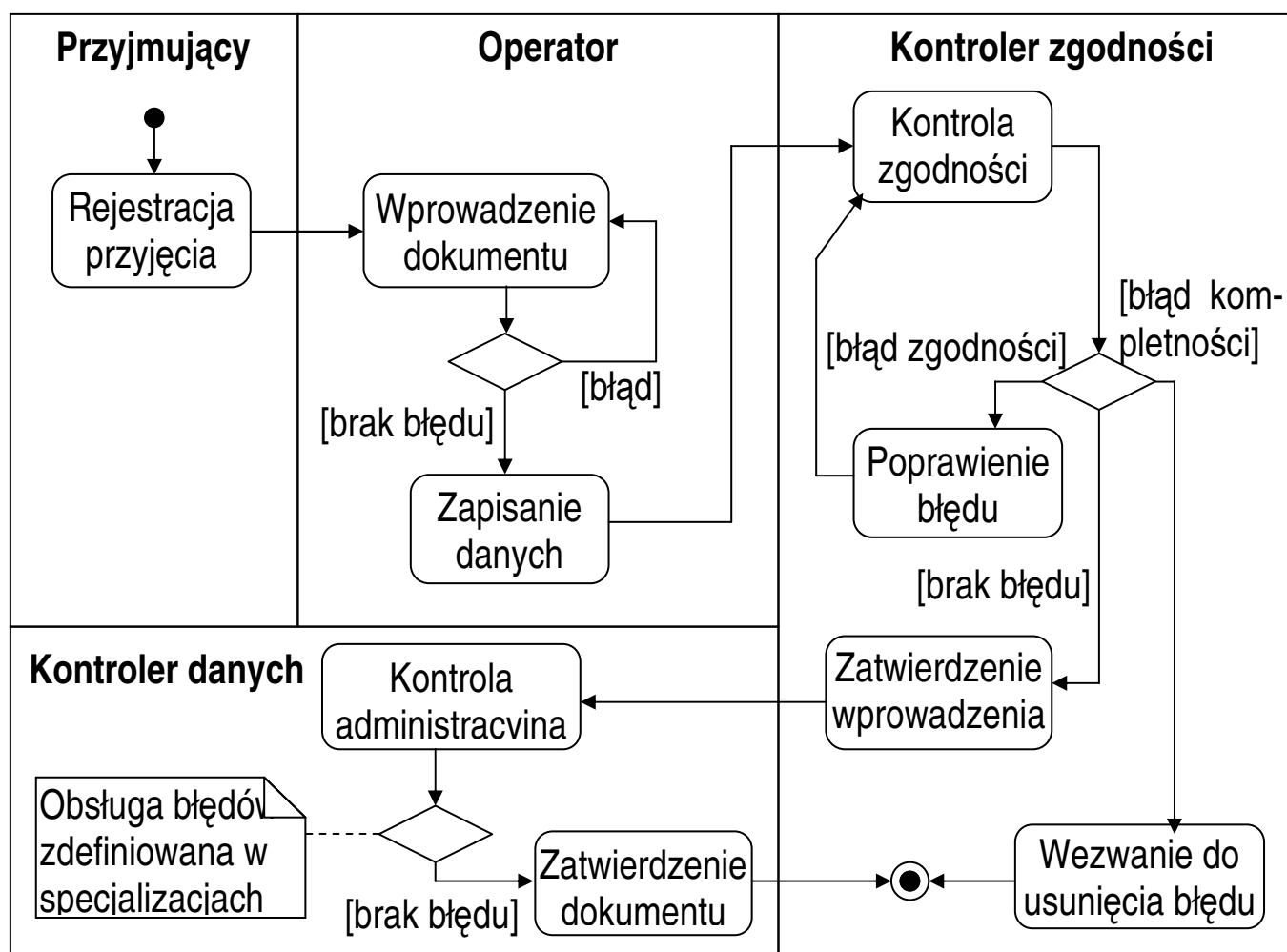
Diagram aktywności (*activity diagram*)

- Model przepływu sterowania
- Rozszerzona sieć działań

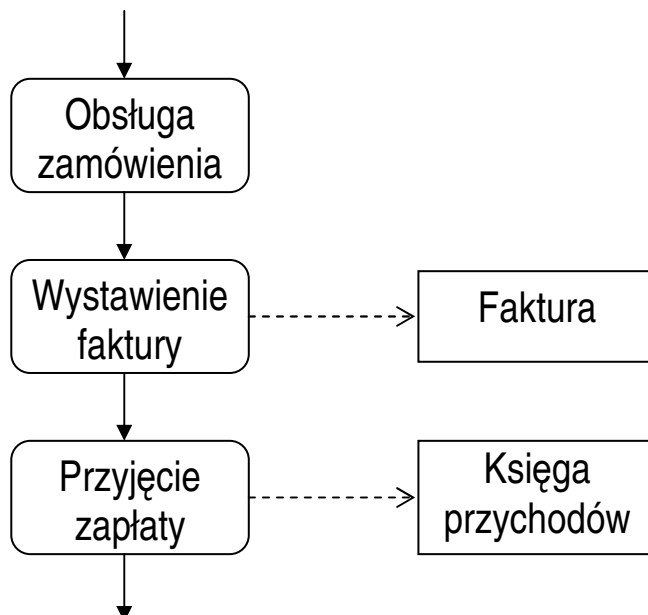
Wskazanie odpowiedzialności

- Notki
- Boksy (pasy)

Wskazanie obiektu czynności

- Relacja zależności

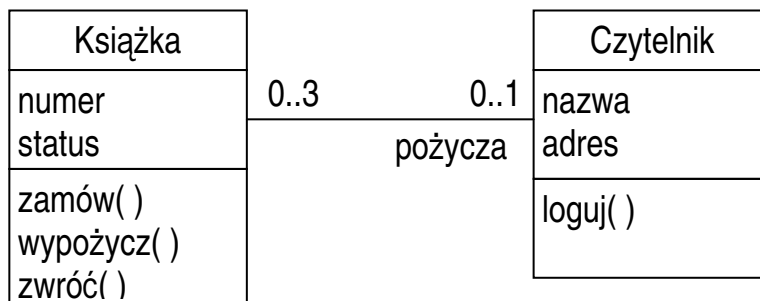

Zastosowanie diagramów aktywności

- Kolejność wykonania czynności
  - procesy biznesowe (*workflow*)
  - scenariusze przypadków użycia
  - algorytmy
- Reprezentacja hierarchiczna

Diagram klas

- Model statycznej struktury problemu
- Elementy modelu
  - klasy
  - relacje (*uogólnienie, stowarzyszenie*)
- Reprezentacja graficzna

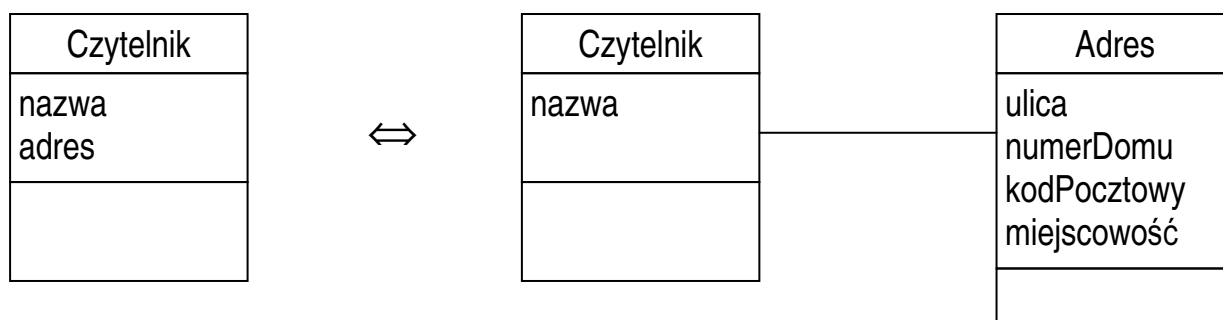

Perspektywy widzenia modelu

- **Model pojęciowy**

- model analizy
- pokazuje klasy i atrybuty, asocjacje i generalizacje
- brak szczegółów implementacyjnych

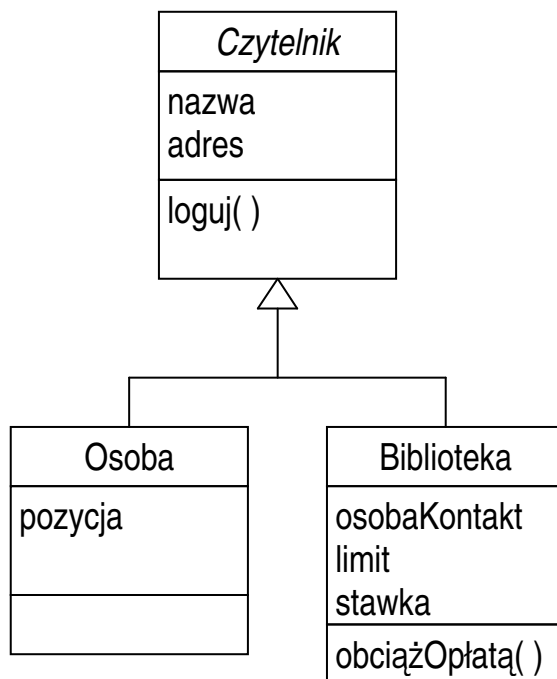

- **Model projektowy (programistyczny)**

- model projektu i implementacji
- określa strukturę danych i metody klas
- klasyfikacja opisuje hierarchię dziedziczenia

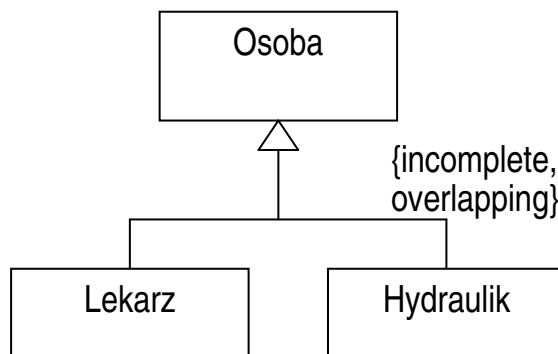
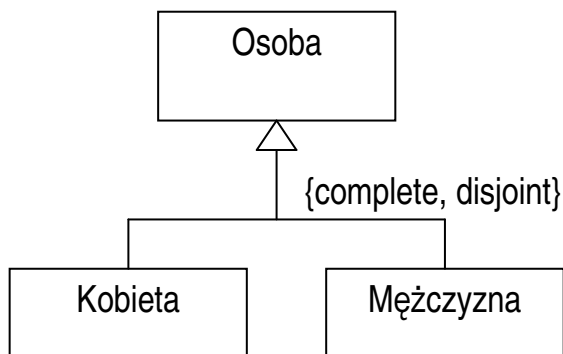
Uogólnienie

Klasyfikacja, modele na różnych poziomach abstrakcji

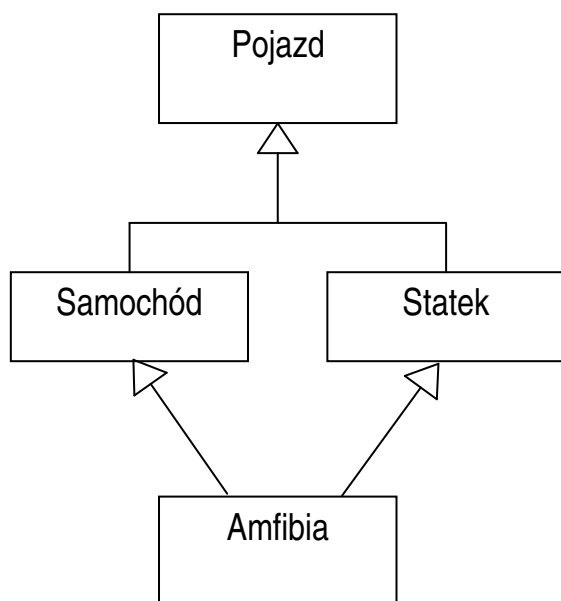
- **Model pojęciowy**
  - klasyfikacja bytów
- **Model projektowy**
  - hierarchia interfejsów o dziedziczenia

- Ograniczenia klasyfikacji

domyślnie: incomplete, disjoint

?? Spójność diagramu

Atrybuty

- **Model pojęciowy** – nazwa i nieformalny opis znaczenia
- **Model projektowy** – pełna specyfikacja postaci:

widoczność nazwa [krotność] : typ = wartość-domyślna { właściwości }

widoczność określa dostępność atrybutu w modelu:

- +   dostęp publiczny
- #   dostęp chroniony
- dostęp prywatny

krotność określa liczbę wartości danego atrybutu, np.:

- 1   atrybut obowiązkowy
- 0..1   atrybut opcjonalny
- k lub k..n   postać ogólna

właściwości definiują dodatkowe cechy atrybutu:

- changeable   atrybut modyfikowalny bez ograniczeń
- addOnly   brak możliwości usuwania (krotność > 1)
- frozen   atrybut stały (ustawiany podczas inicjalizacji)

Wyróżnienia:

- atrybuty klasowe: podkreślenie

Operacje

- **Model pojęciowy** – brak lub odpowiedzialności
- **Model projektowy** – pełna specyfikacja postaci:
widoczność nazwa (lista-argumentów) : typ { właściwości }

widoczność określa dostępność operacji w całym modelu

lista-argumentów określa argumenty operacji:

sposób-przekazywania nazwa : typ = wartość-domyślna

sposób-przekazywania

in przekazanie przez wartość

out przekazanie przez referencję

inout przekazanie przez referencję

właściwości definiują dodatkowe cechy operacji:

leaf operacja nie jest polimorficzna

isQuery operacja nie zmienia atrybutów

sequential wymaga sekwencyjnego działania obiektu

guarded wykonywana rozłącznie z innymi

concurrent wykonywana współbieżnie z innymi

Wyróżnienia:

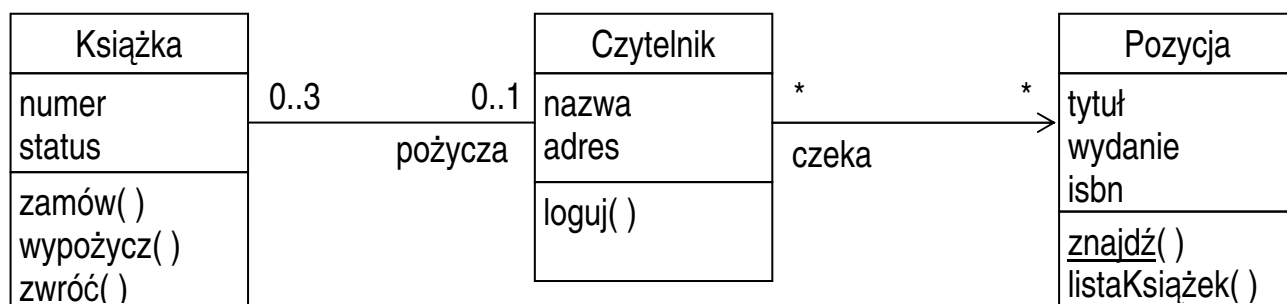
- operacje klasowe: podkreślenie
- operacje abstrakcyjne: *kursywa*

Asocjacja

Trwałe powiązania między obiektami, niekoniecznie typu 1–1

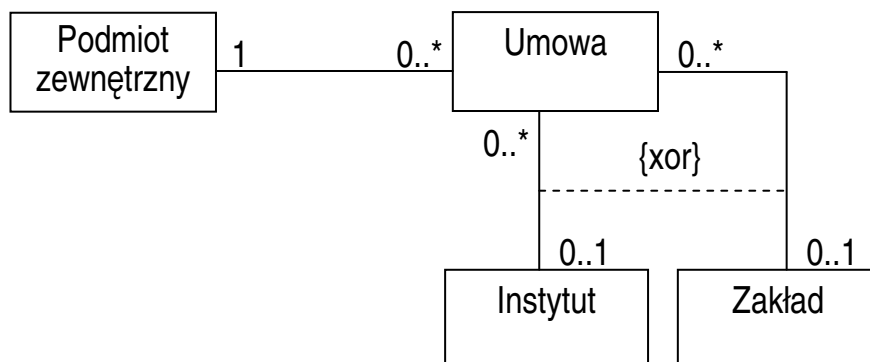
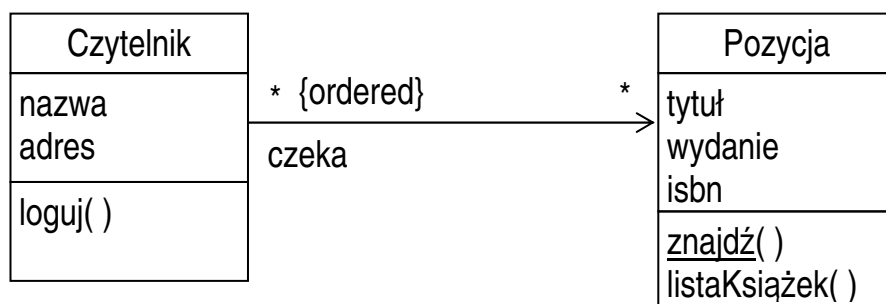
Opis relacji:

- krotność
- kierunek
- etykieta objaśniająca rolę

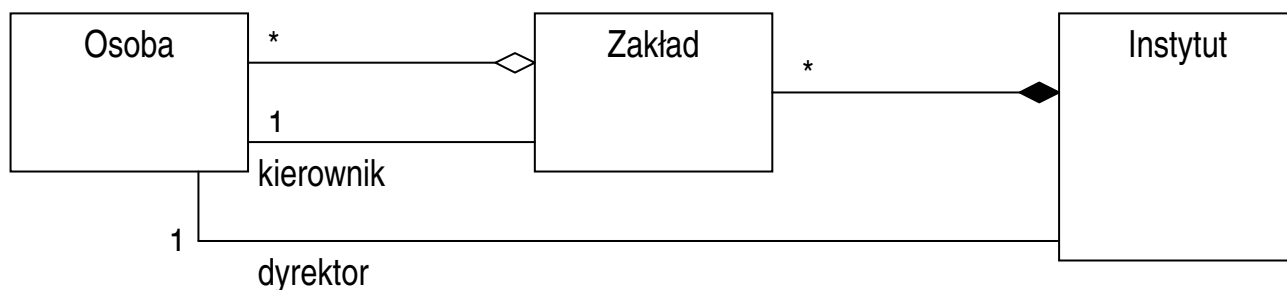
- **Model pojęciowy**
  - związek pojęciowy między klasami
- **Model projektowy**
  - operacje nawigowania między obiektami
  - operacje umożliwiające tworzenie relacji
  - pola klas wskazujące powiązania

- Ograniczenia asocjacji

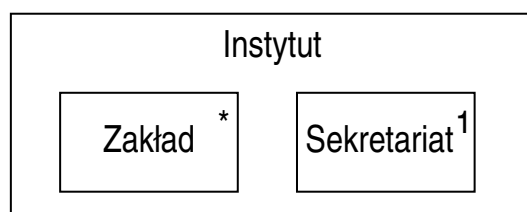

Agregacja

Szczególny przypadek asocjacji: związek typu całość – część

Złożenie lub zawieranie (*composition*)

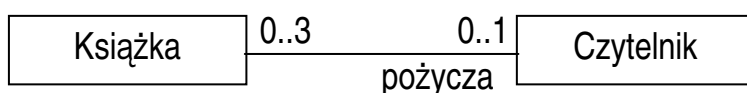

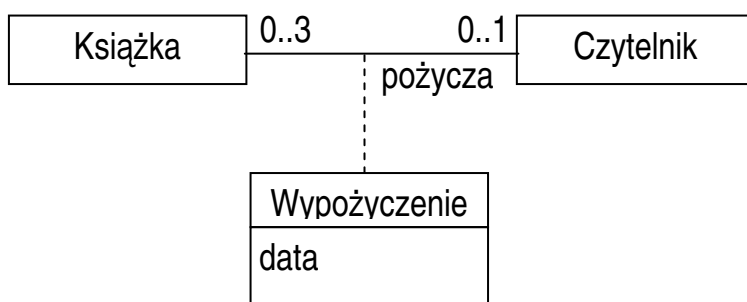
Klasy asocjacyjne

- Klasa jest zbiorem obiektów
  - element klasy (obiekt) opisują wartości atrybutów.
- Asocjacja dwóch klas jest relacją tzn. zbiorem par obiektów
  - element relacji (parę obiektów) opisują atrybuty obiektów.

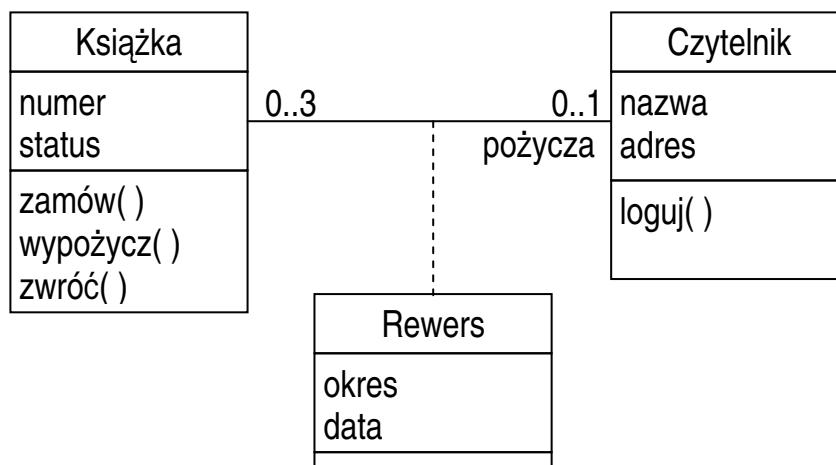
Asocjacja nie ma atrybutów.

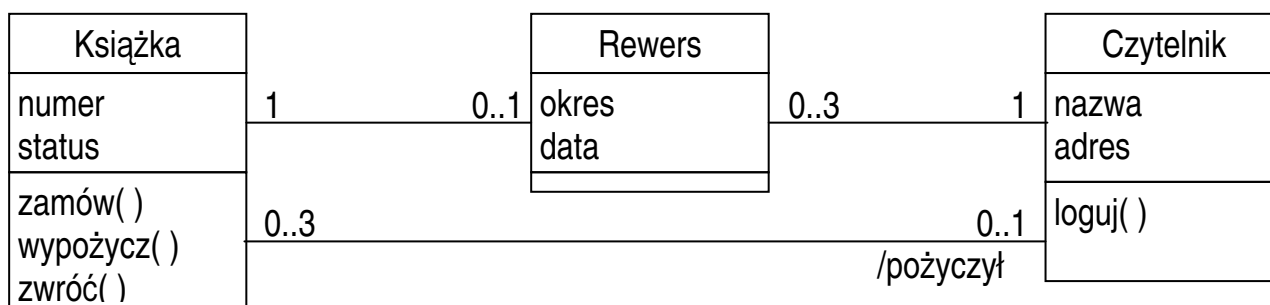
→ do kogo należy atrybut **data wypożyczenia** ?

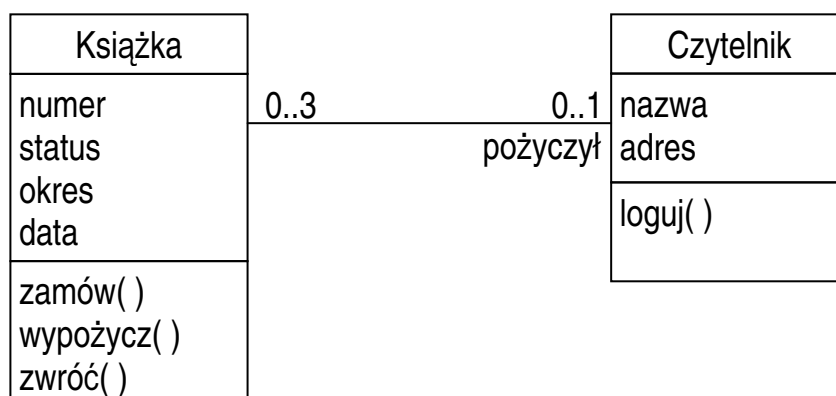
- Klasa asocjacyjna**

- Wariant alternatywny — zwykła klasa.**

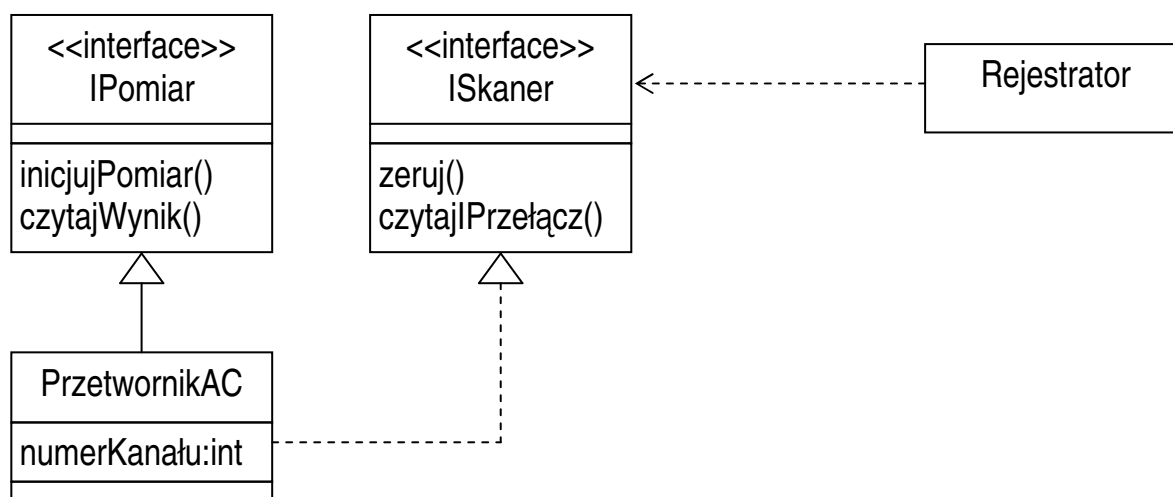
- Trzeci wariant — dodatkowe atrybuty**

Interfejsy

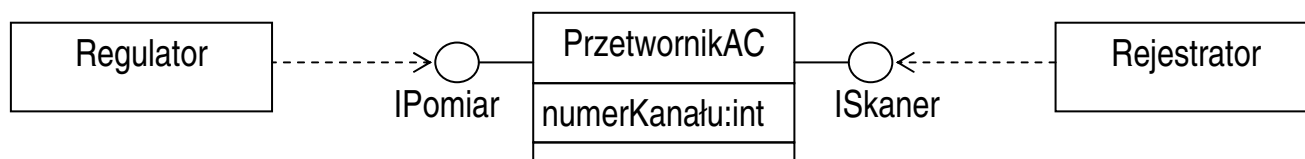
Klasa definiująca operacje udostępniane innym obiektom

- Metod realizujących operacje interfejsu może dostarczyć:
  - klasa pochodna (relacja **generalizacji**)
  - inna klasa lub komponent systemu (relacja **realizacji**)

- Klasa używająca interfejsu jest z nim w relacji **zależności**
  - zmiana interfejsu może wymagać zmiany w kodzie klienta
  - zmiana metody wykonania operacji nie wpływa na klienta

Notacja alternatywna (bez pokazania operacji):

Pojęcia podobne

- klasa abstrakcyjna {abstract}
- typ <<type>>

Zastosowanie diagramów klas

1. Model dziedziny (model pojęciowy)

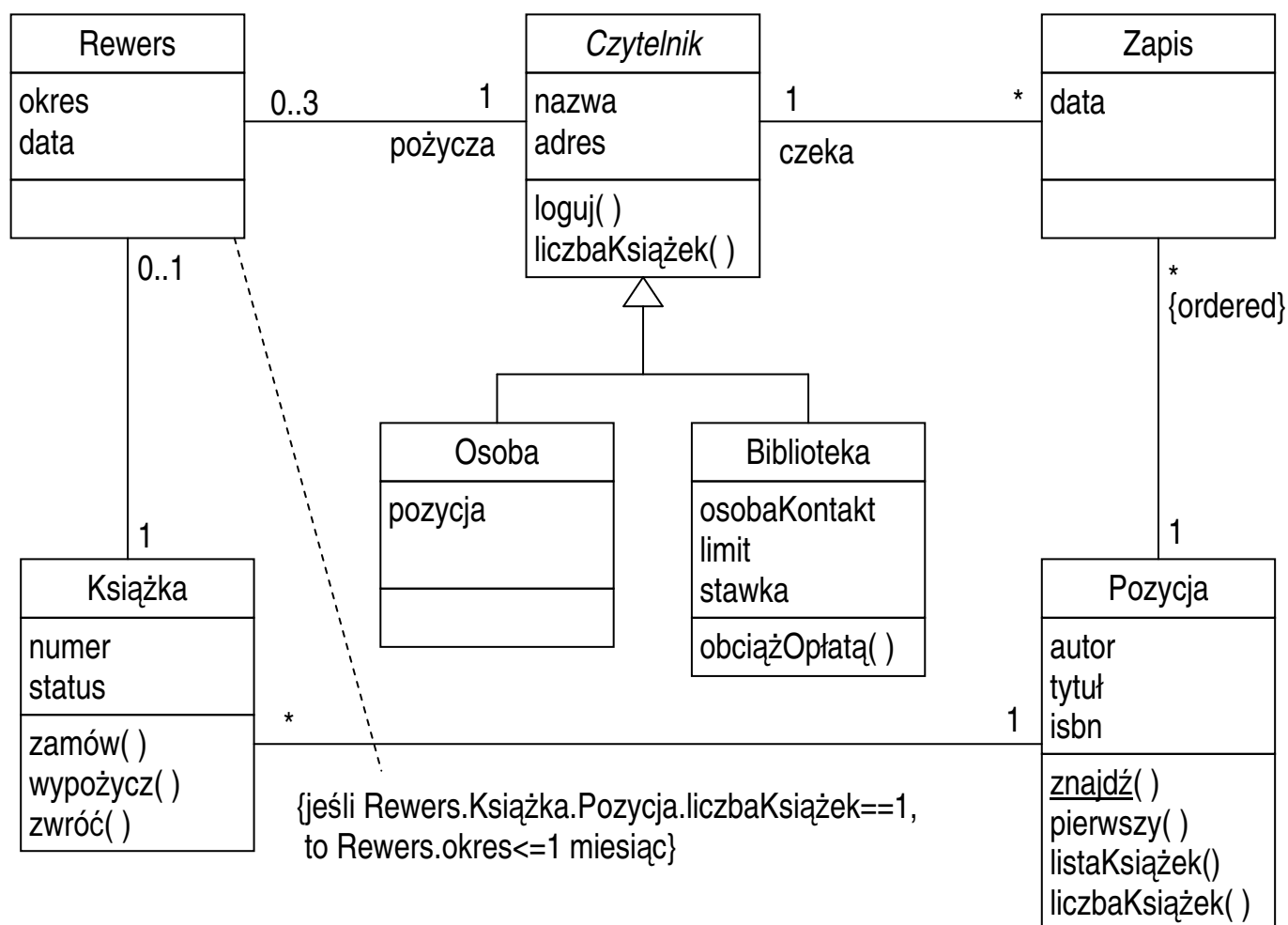
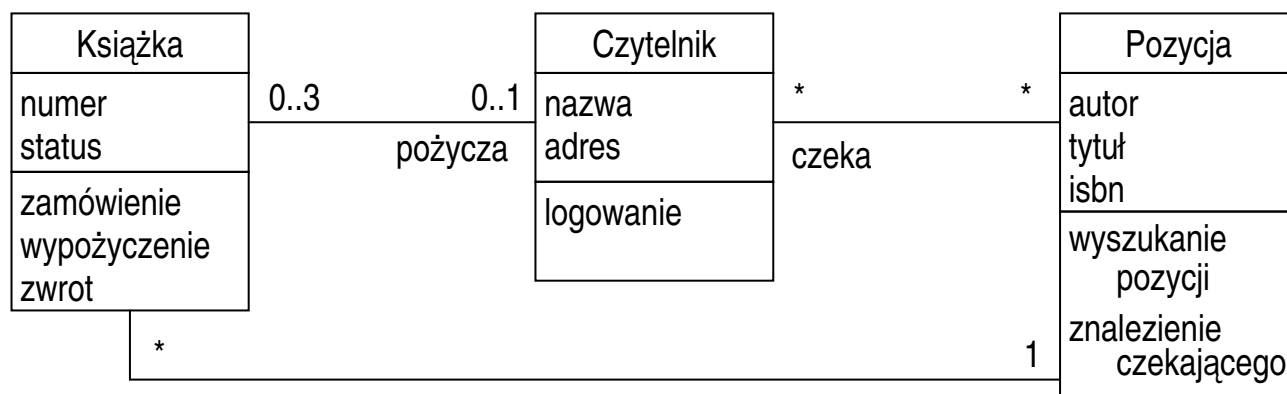
- klasy z dziedziny problemu
- nieformalny opis odpowiedzialności

2. Model analizy

- uzupełnienie opisu klas
- uzupełnienie hierarchii klas
- dodawanie klas pomocniczych
- łączenie modeli różnych obszarów tematycznych
- budowa modeli zachowania

3. Model projektu i implementacji

- określenie komponentów i ich interfejsów
- uporządkowanie hierarchii dziedziczenia
- określenie klas implementujących operacje
- wyodrębnienie modelu bazy danych

Przykład: system biblioteczny

Dodatkowe elementy opisu klas

- stereotypy

<<interface>>	tylko operacje (brak atrybutów i metod)
<<type>>	tylko atrybuty i operacje (brak metod)
<<business>>	klasa bierna, nie inicjuje działań

- metki

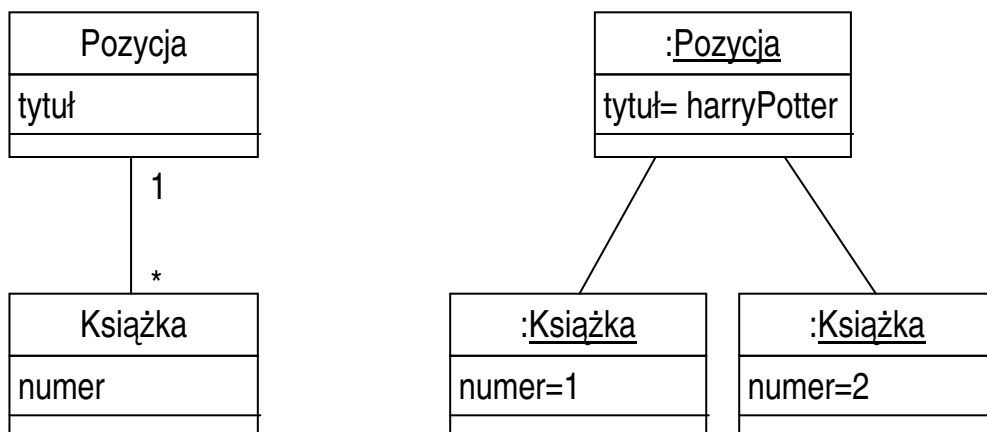
{ abstrakt }	klasa abstrakcyjna (też <i>kursywa</i>)
{ root }	klasa najwyższa w hierarchii generalizacji
{ leaf }	klasa najniższa w hierarchii generalizacji
{ persistent }	klasa reprezentująca obiekty bazy danych

Diagram obiektów

Diagram klas — ogólne związki między obiektami

Diagram obiektów — chwilowa konfiguracja obiektów

- Notacja
  - ta sama symbolika, prostokąty reprezentują obiekty
  - nazwy obiektów obiekt: klasa
- Użyteczność
  - w prostych przypadkach niewielka

- w złożonych modelach rekurencyjnych duża

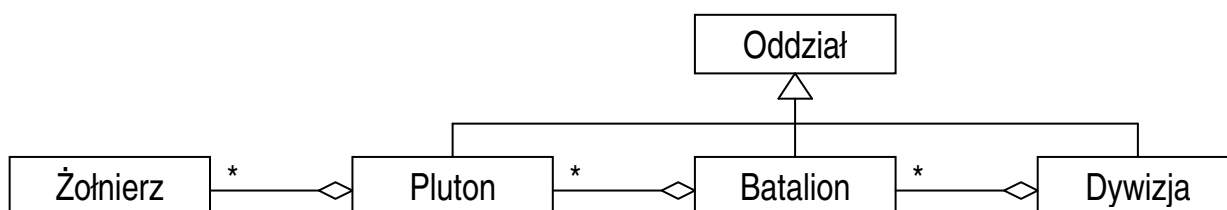
Przykład: gra komputerowa

- żołnierze, o zdolności bojowej charakteryzowanej przez uzbrojenie i wydajność (0...1),
- oddziały, których zdolność bojowa jest sumą zdolności bojowej żołnierzy.

System zna zdolność bojową żołnierzy i oddziałów i oferuje jednolite metody posługiwania się żołnierzami i oddziałami

I wariant: prosty diagram klas

Ogólna klasa Oddział i agregacja oddziałów i żołnierzy

Wady:

- sztywna hierarchia oddziałów (reorganizacja po bitwie)
- brak jednolitego interfejsu oddziałów i żołnierzy

II wariant: wzorzec projektowy *Composite*

- wspólna nadklasa dla oddziałów i żołnierzy (Jednostka)
- model rekurencyjny

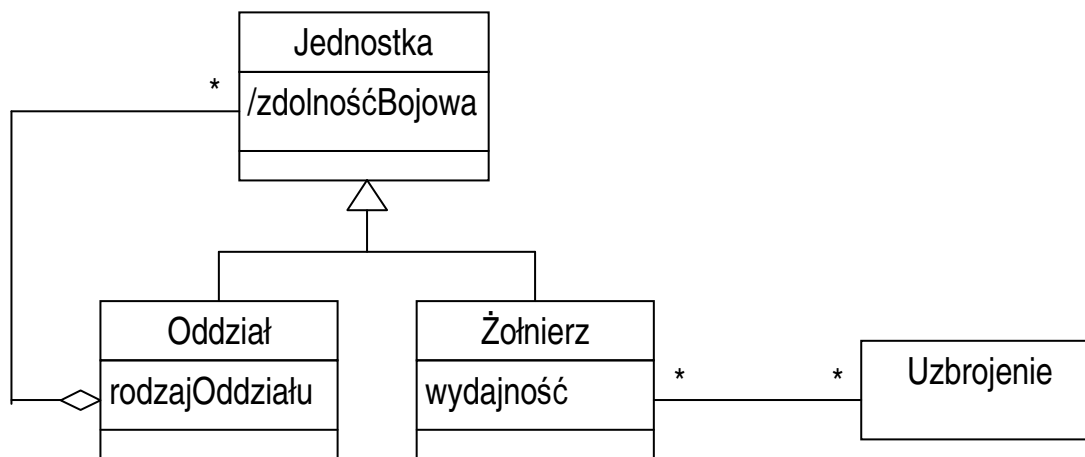
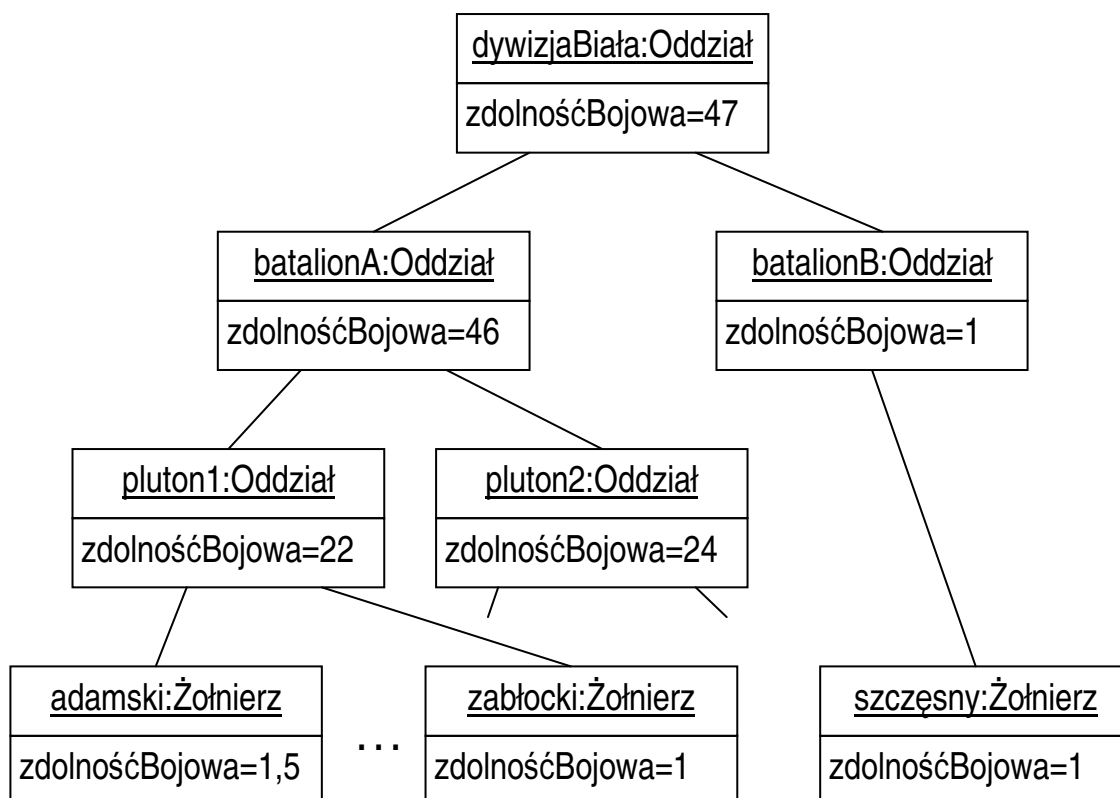

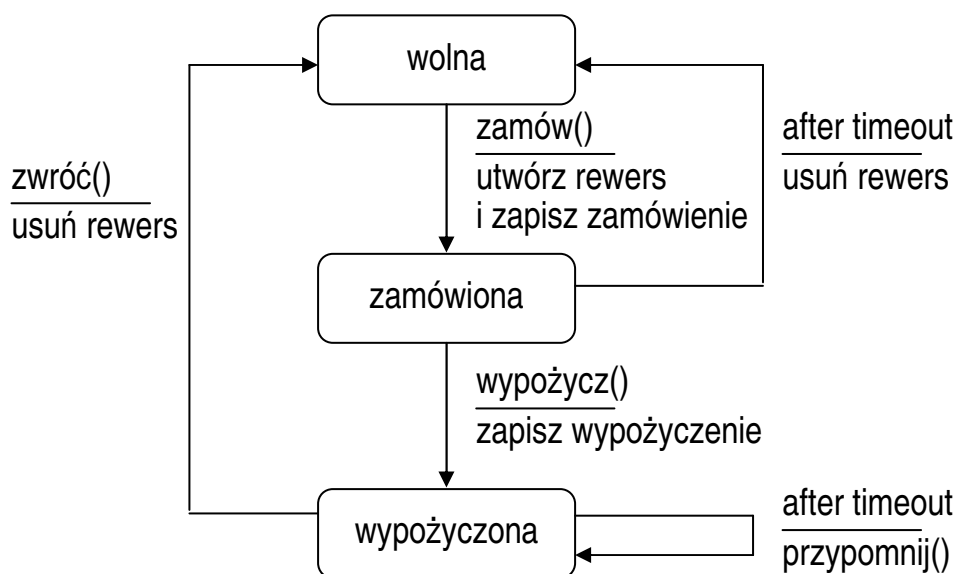
Diagram obiektów pokazuje chwilową konfigurację

→ Konfiguracja obiektów a reprezentacja to nie jest to samo!

Diagram stanów

- Model zachowania obiektów pewnej klasy
- Elementy modelu
  - stany
  - przejścia między stanami
- Reprezentacja graficzna

- Model formalny — teoria automatów (*finite state machine*)

- **Opis stanu w języku UML**

<i>nazwa</i>	ciąg znaków (mogą istnieć stany bez nazwy)
<i>entry/akcja()</i>	akcja wejściowa
<i>exit/akcja()</i>	akcja wyjściowa
<i>zdarzenie/akcja()</i>	akcja wewnętrzna
<i>zdarzenie/defer</i>	zdarzenie zapamiętywane
<i>do/działanie</i>	czynność (procedura) wykonywana w stanie

- **Opis przejścia**

zdarzenie[dozór]/akcja

<i>zdarzenie</i>	zdarzenie wywołujące przejście
<i>dozór</i>	warunek logiczny umożliwiający przejście
<i>akcja()</i>	akcja wykonywana podczas przejścia

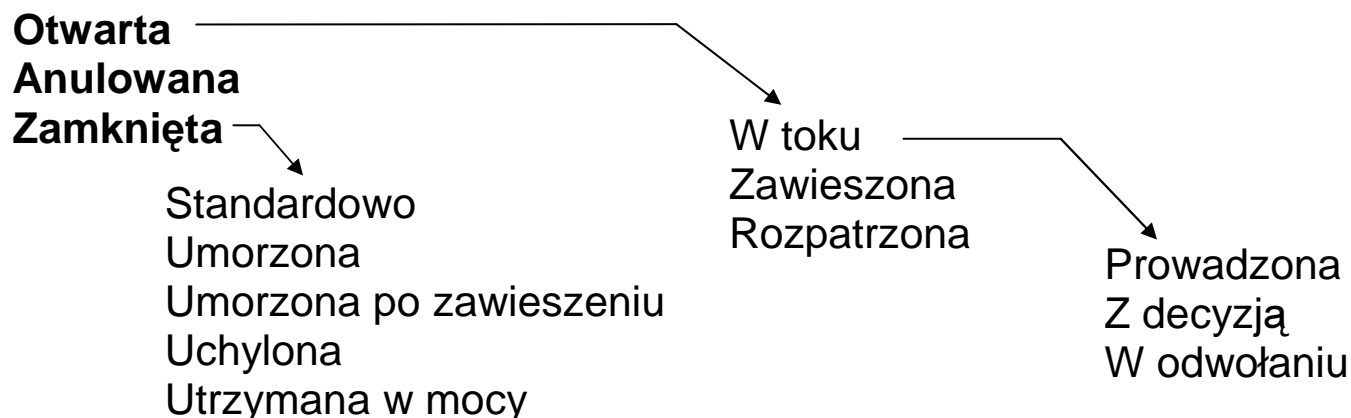
Zdarzenie:

- wywołanie metody
- spełnienie warunku *when warunek*,
- czasowe *after okres*.

Hierarchia stanów

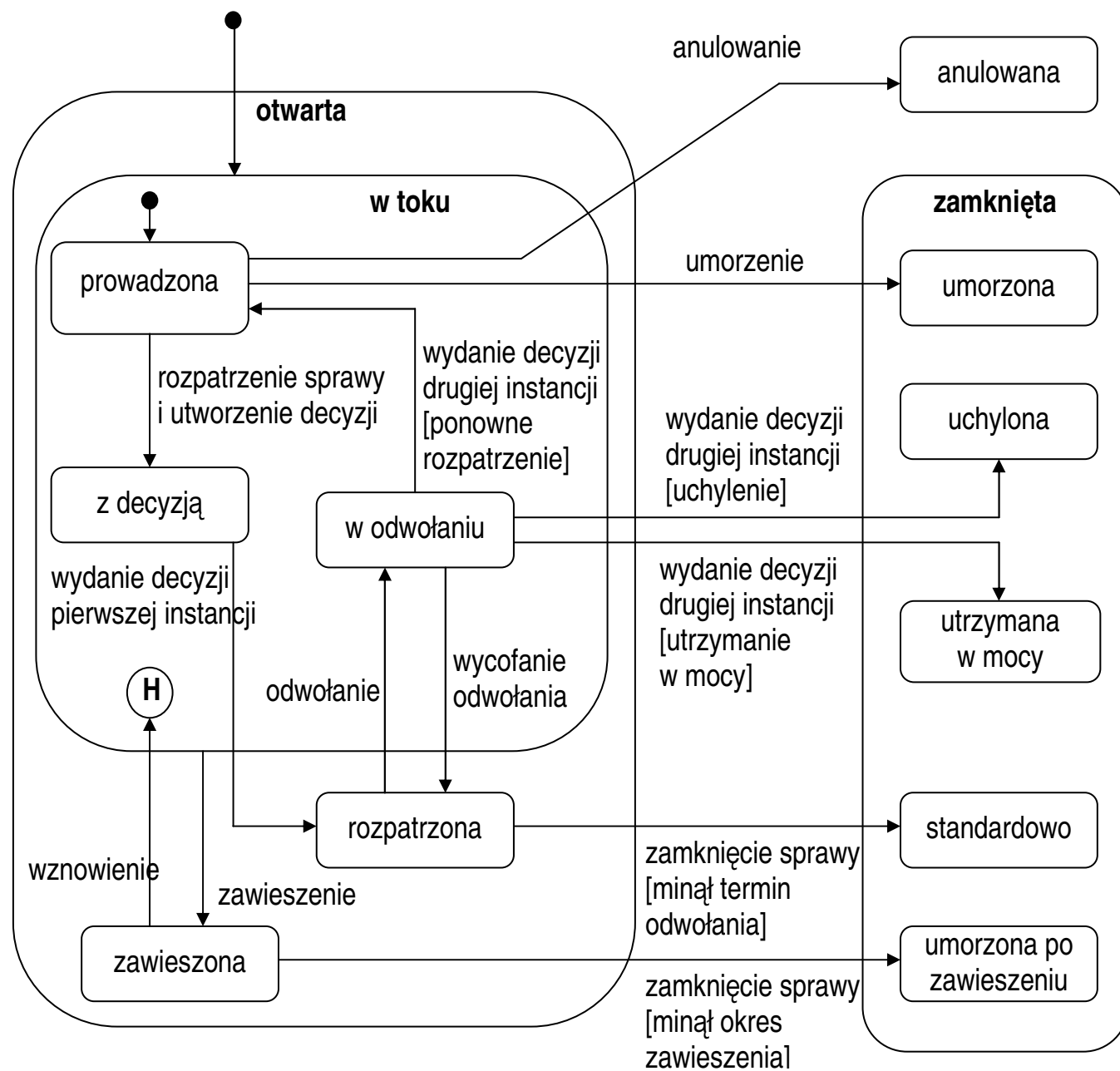
- Modelowanie na różnych poziomach abstrakcji
- Grupa pokrewnych stanów → nadstan (stan złożony)

Przykład: stany sprawy administracyjnej w systemie IACS.

Reguły przetwarzania sprawy są w różnych stanach różne

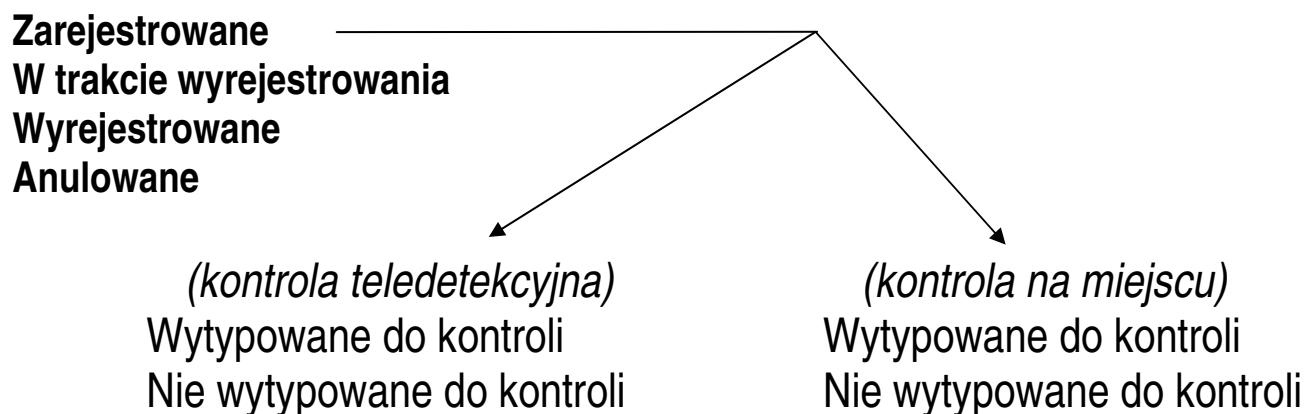
Diagram stanów sprawy

Stany równoległe

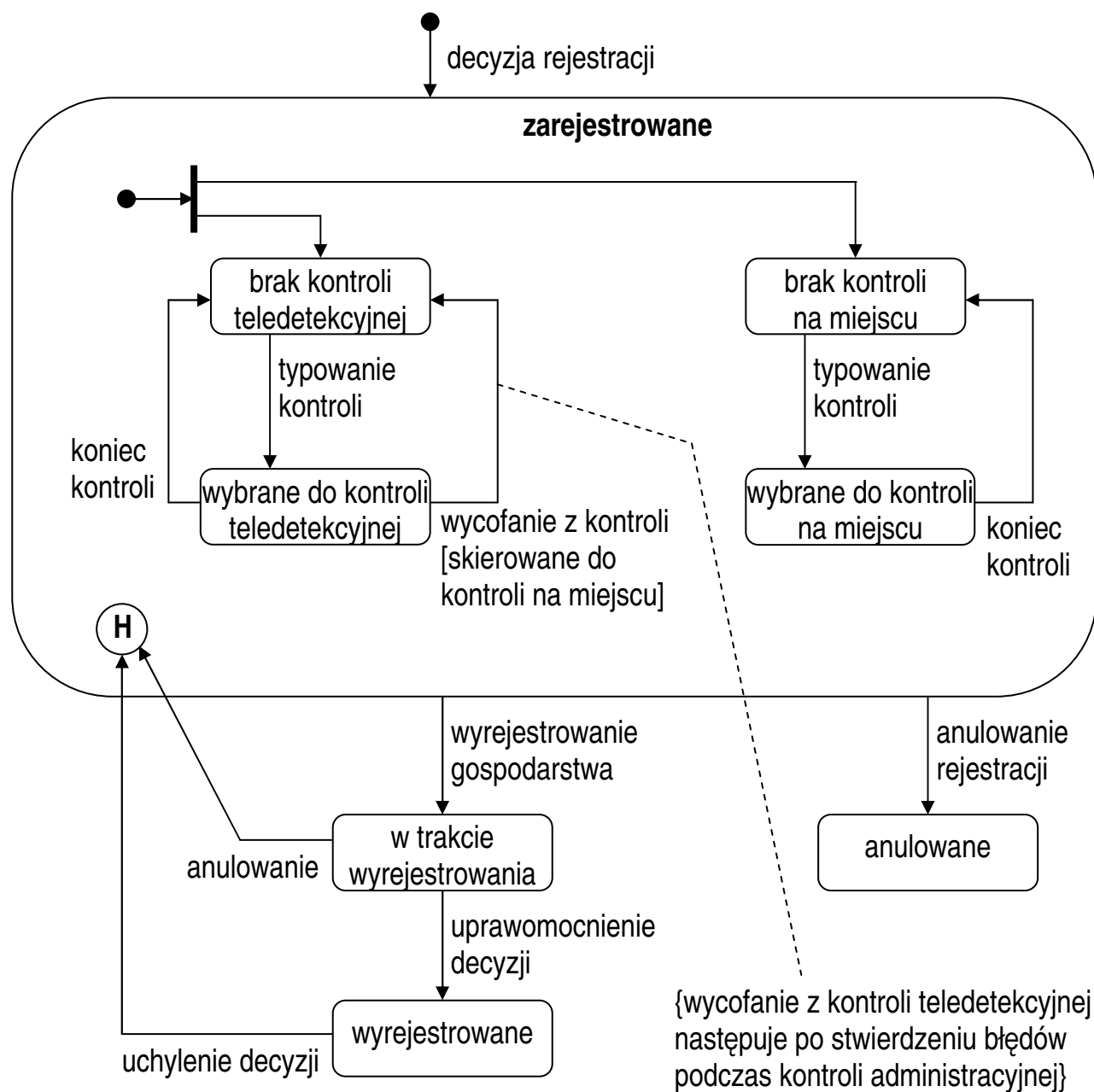
- Różne wymiary zachowania → niezależne pod-diagramy

Przykład: stany gospodarstwa rolnego w systemie IACS.

Typowanie obydwu rodzajów kontroli są niezależne

Diagram stanów kontroli gospodarstwa

→ Równoległe grafy stanów można formalnie połączyć w jeden automat sekwencyjny.

Zastosowanie diagramów stanów

Modelowanie dynamiki obiektów

1. Pierwszy model dotyczy obiektów z dziedziny aplikacji (model dziedziny)

Stany opisują różne typy zachowań:

- różne sposoby reagowania obiektu
- możliwość wykonania różnych zbiorów operacji

2. Później obejmuje wszystkie obiekty o ciekawej dynamice (szczególnie takich, które pełnią rolę sterującą)

Opis stanowy ułatwia weryfikację poprawności

3. Podczas implementacji diagramy stanu ułatwiają kodowanie (algorytmiczne przejście do kodu programu)

→ *Opis automatowy jest szczególnie ważny w systemach R-T*

Modelowanie współpracy obiektów

- Karty CRC
- Diagram sekwencji
- Diagram współdziałania

Karty CRC

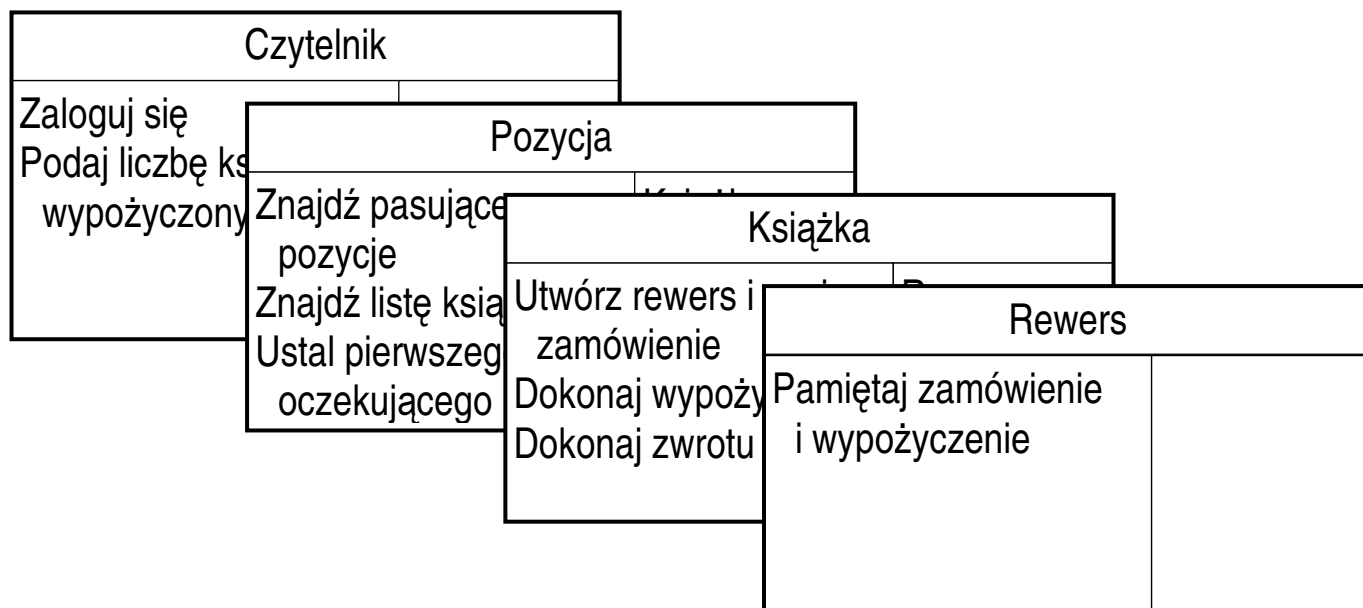
- Nieformalny opis zachowania klas
- Elementy opisu klasy
  - nazwa
  - lista zobowiązań
  - lista klas współpracujących
- Postać

Książka	
Utwórz rewers i zapisz zamówienie	Rewers
Dokonaj wypożyczenia	Pozycja
Dokonaj zwrotu	

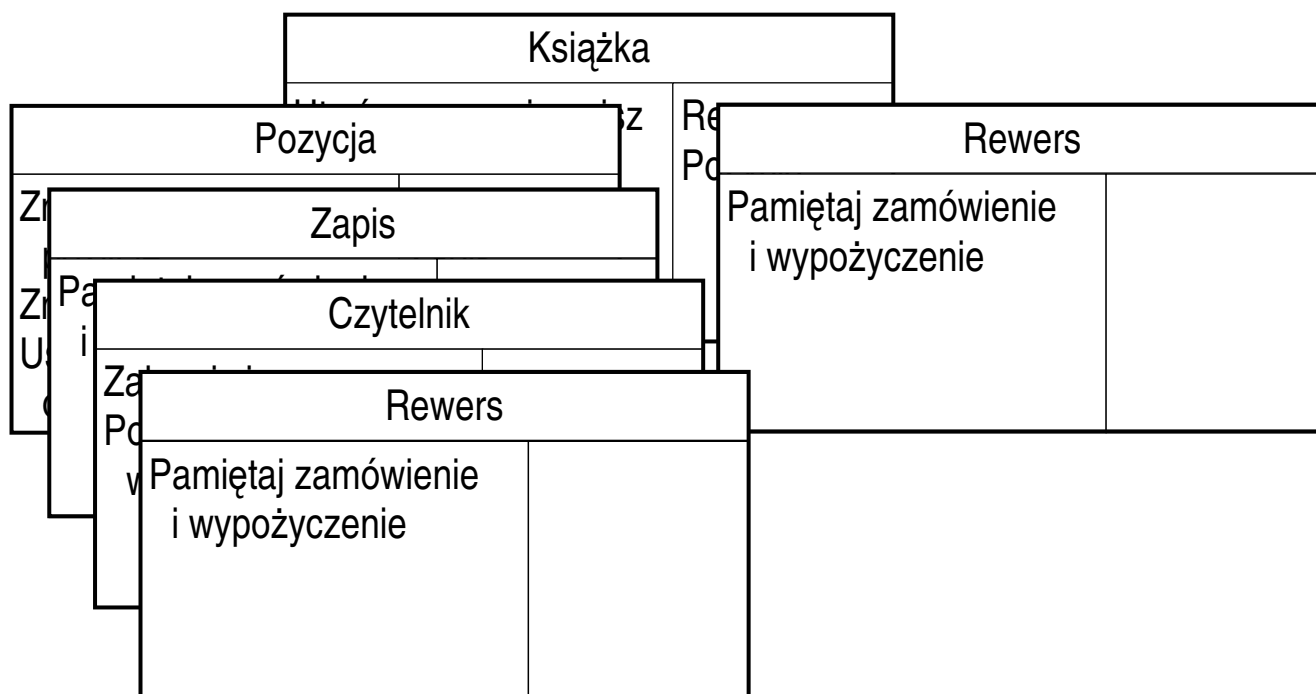
Pozycja	
Znajdź pasujące pozycje	Książka
Znajdź listę książek	Zapis
Ustal pierwszego oczekującego	

Przykład: system biblioteczny

- Zamówienie książki

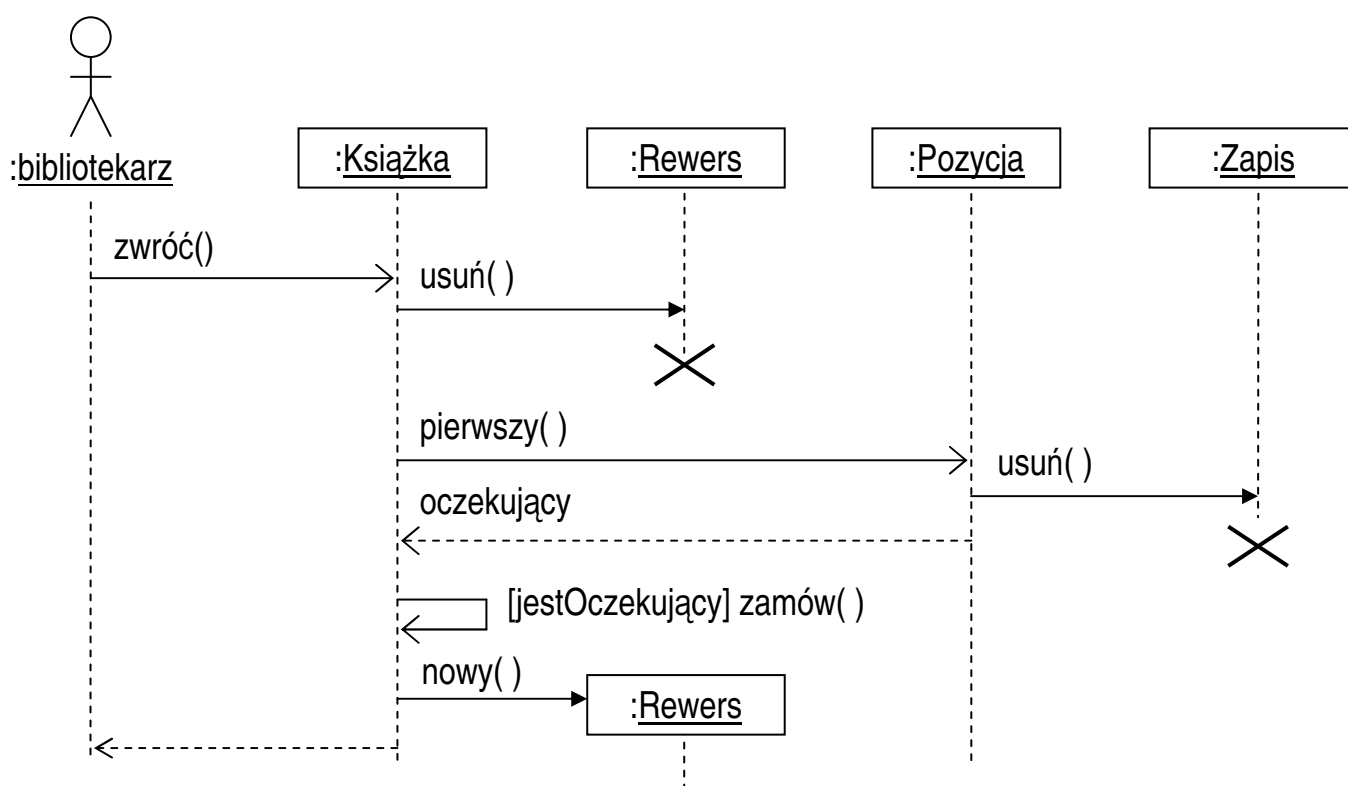

- Zwrot książki

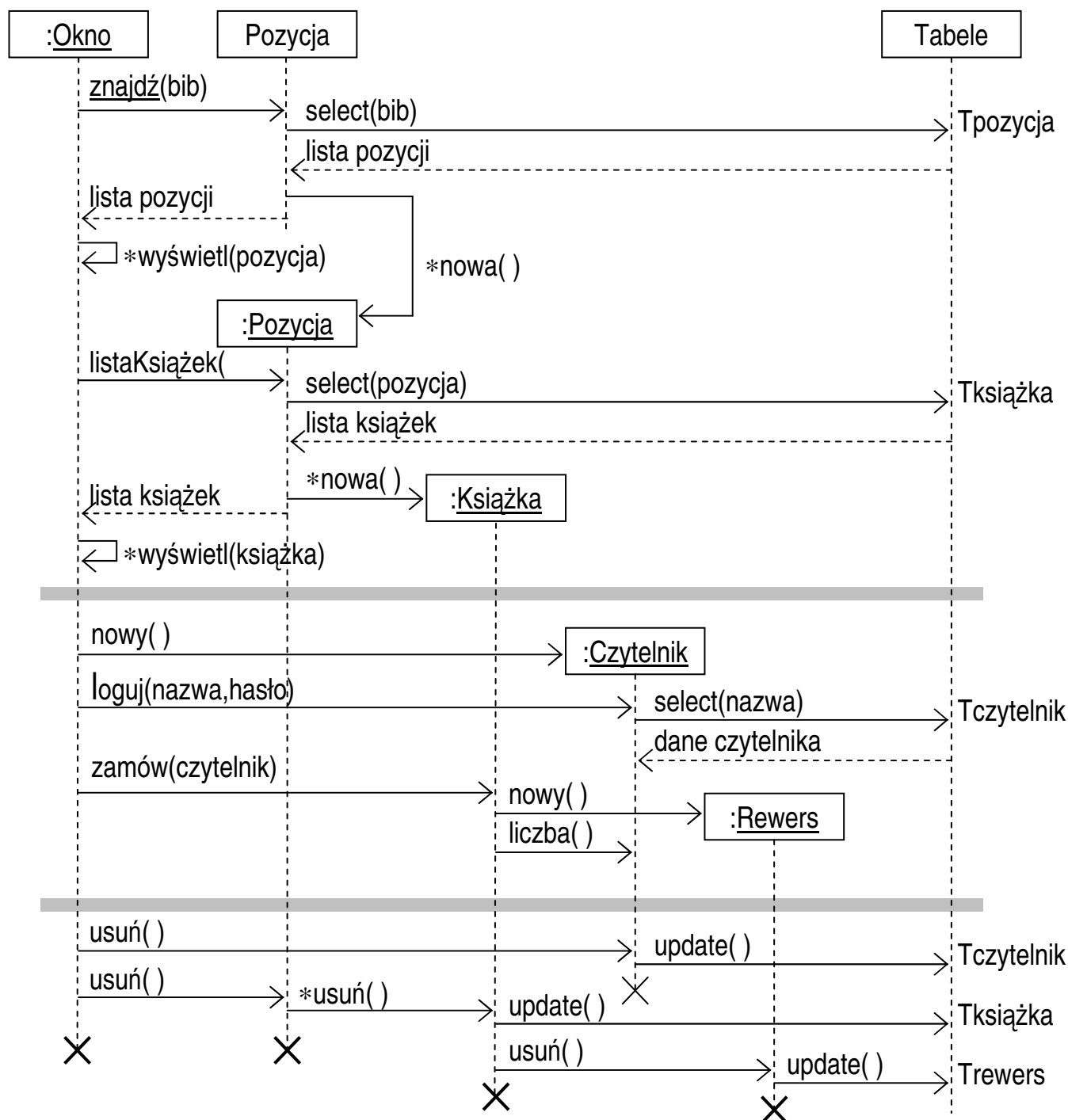

Diagram sekwencji

- Model współdziałania obiektów
- Elementy modelu:
  - obiekty
  - komunikaty
- Reprezentacja graficzna

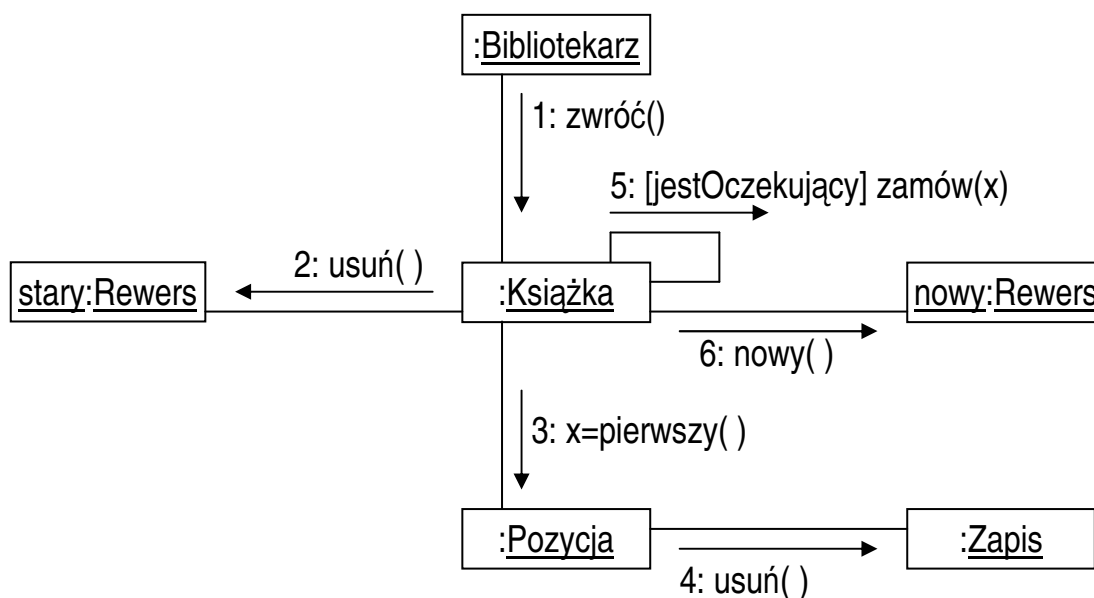

Przykład: system biblioteczny (zamówienie książki)

Diagram współdziałania

- Model współdziałania obiektów.
- Elementy modelu:
  - obiekty
  - kanały komunikacji między obiektami
  - komunikaty
- Reprezentacja graficzna

- Obowiązkowa numeracja komunikatów:
  - chronologiczna
  - dziesiętna

Zastosowanie modeli współpracy obiektów

Modele analityczne

1. Budowa modelu zaczyna się po zdefiniowaniu przypadków użycia i zdefiniowaniu podstawowych klas
    - nieformalny opis na kartach CRC
    - szybka weryfikacja wariantów
  2. Później formalizacja opisu w postaci diagramu
- *Obydwa rodzaje diagramów zawierają tę samą informację*

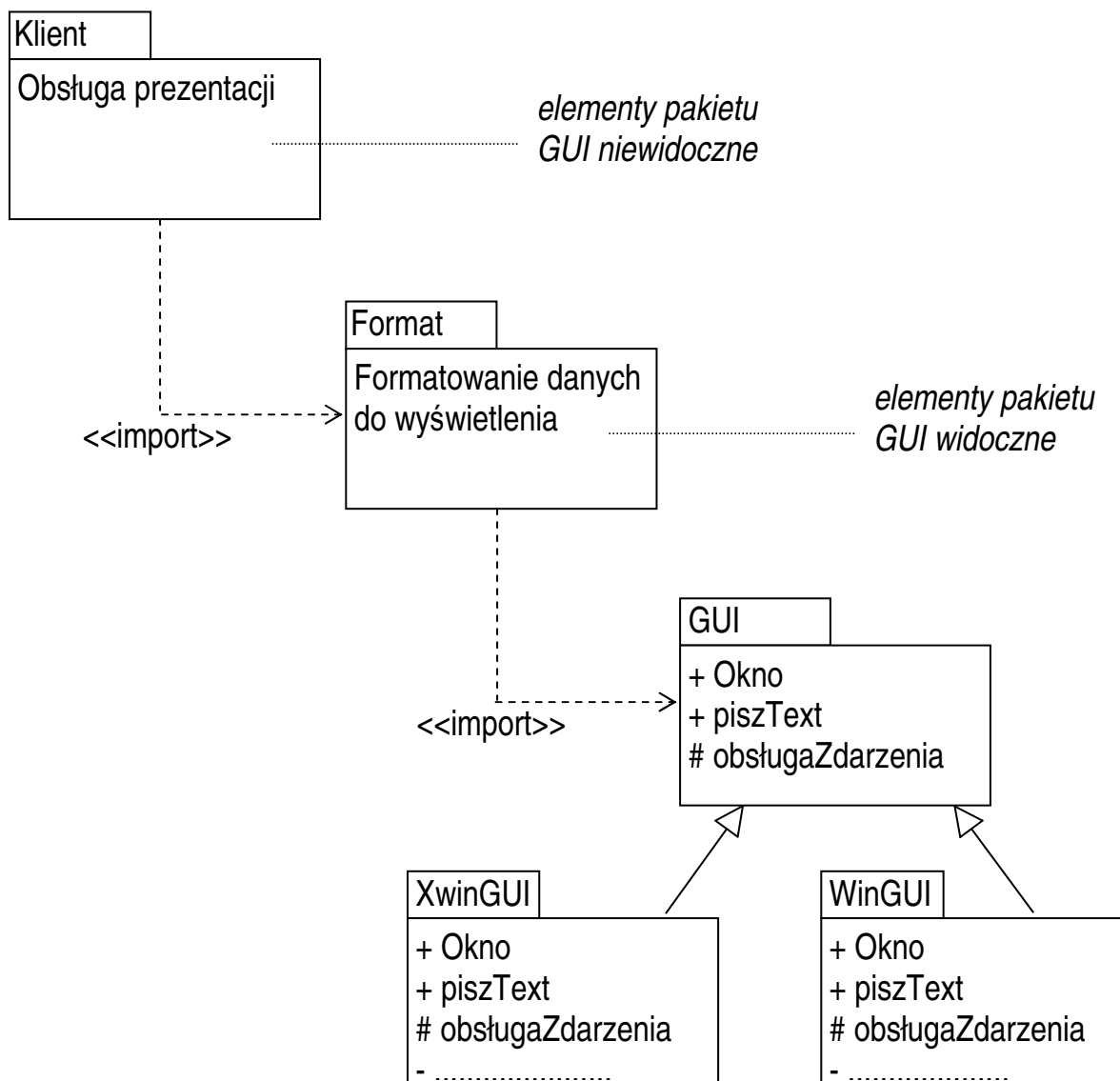
Pakiety

- Pojemnik zawierający byty dowolnego rodzaju (np. klasy, interfejsy, przypadki użycia, inne pakiety itd.)
- Symbol graficzny

Nazwa
– opis tekstowy
– lista elementów
– diagramy

- Cechy
  - jest grupą innych bytów: bez tożsamości i egzemplarzy
  - określa przestrzeń nazw
pakiet_zewnetrzny::.....::pakiet_wewnetrzny::element
  - ogranicza widoczność: publiczne, prywatne, chronione

- Import pakietu: operacja nie jest przechodnia

Pakiety klas

- Najczęściej spotykany rodzaj pakietu — narzędzie strukturalizacji kodu (np. pakiety Javy, pliki C++).
- Kryterium grupowania klas w pakiety:
  - liczba asocjacji?
  - hierarchia dziedziczenia?
  - wspólny interfejs?

Zależność

potrzeba dostosowania jednego elementu do drugiego:

A zależy od B, jeśli modyfikacja B wymusza modyfikację A

Prawidłowa struktura systemu minimalizuje zależności.

- Zalecenie:
oddzielać interfejs pakietu od realizacji (np. warstwy)
- Diagramy, na których mogą wystąpić pakiety:
  - diagram współdziałania
  - diagram zależności

Zastosowanie pakietów

1. Zarządzanie projektem

→ podział systemu na heterogeniczne pakiety, grupujące np. przypadki użycia, klasy i diagramy stanu.

Pakiet zawiera artefakty związane z budową części systemu

2. Dekompozycja systemu

→ podział systemu na jednorodne pakiety (klas) opisuje strukturę systemu na wyższym poziomie abstrakcji

Podział na pakiety może poprawić modyfikowalność

Dodatkowe elementy opisu pakietów

- stereotypy:

<<system>>	domyślny pakiet obejmujący cały system
<<subsystem>>	niezależna część systemu
<<facade>>	pakiet opisujący interfejs innego pakietu
<<stub>>	reprezentant (symulator) innego pakietu
<<framework>>	pakiet parametryzowanych wzorców

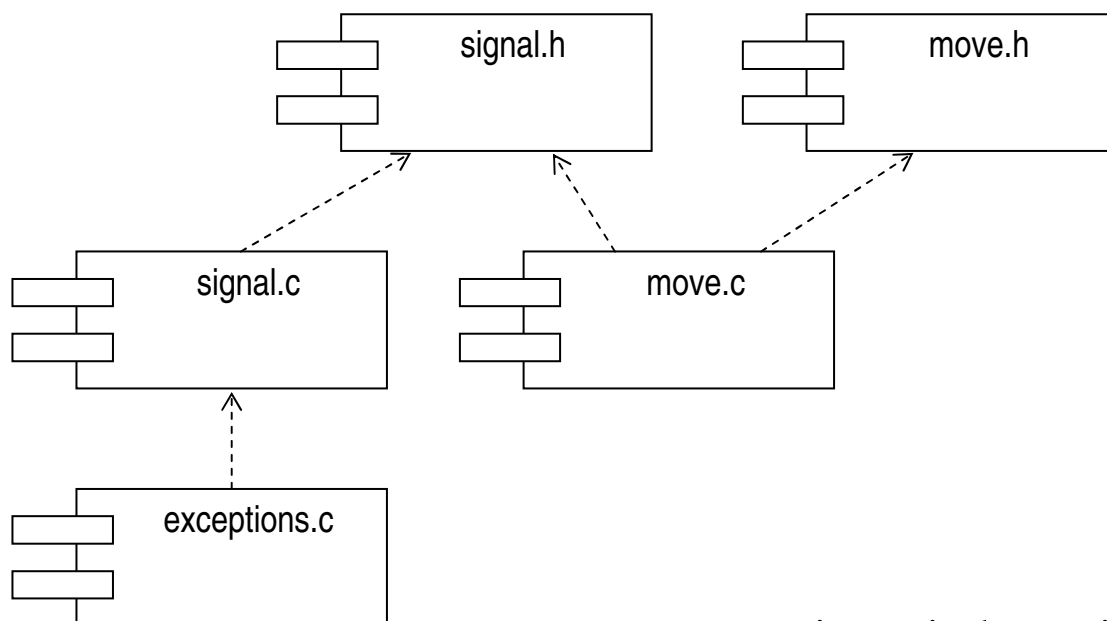
Diagramy implementacyjne

Diagram komponentów

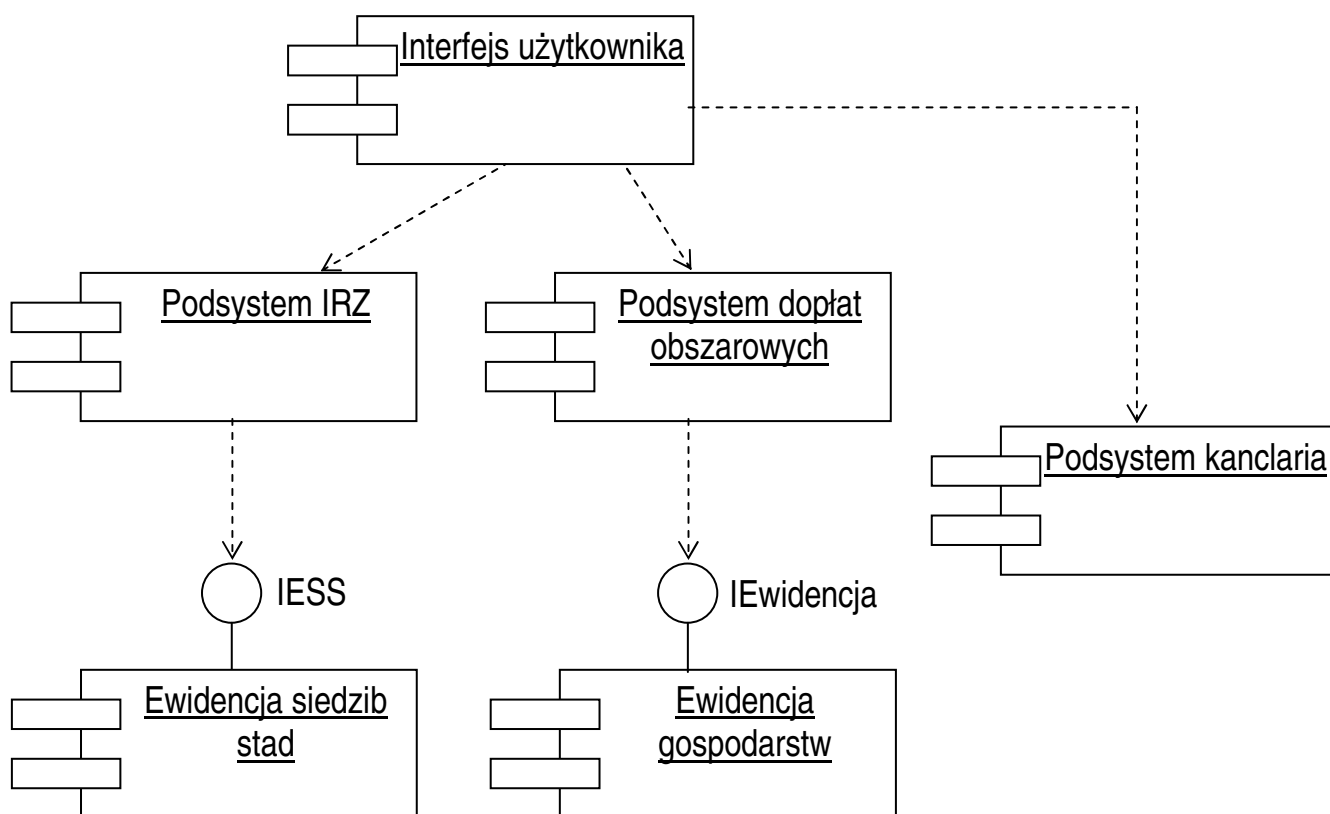
Diagram rozmieszczenia

Diagram komponentów

- Model zależności komponentów oprogramowania
- Elementy modelu:
  - komponenty
(np. pliki źródłowe, wykonalne, biblioteki, tabele)
  - zależności — wskazują potrzebę dostosowania komponentów, np.:
- Reprezentacja graficzna

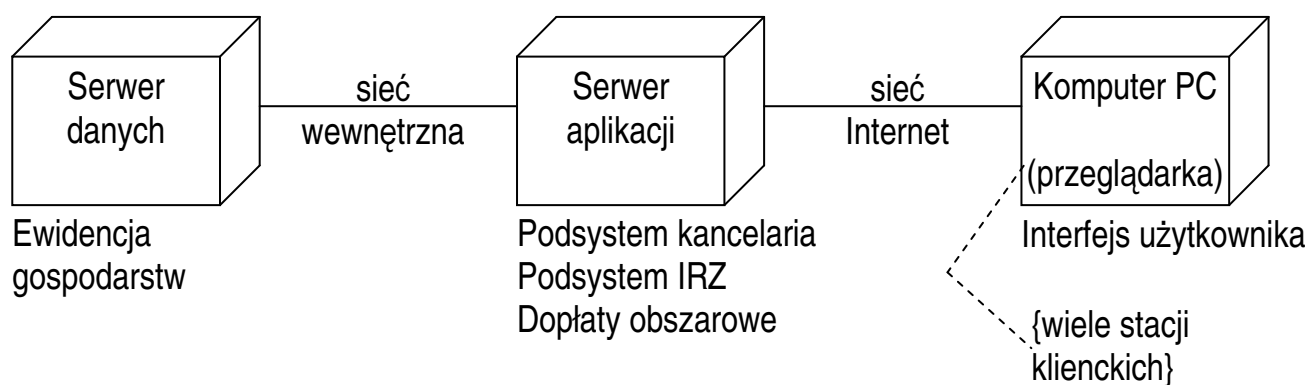
– powiązania kompilacyjne

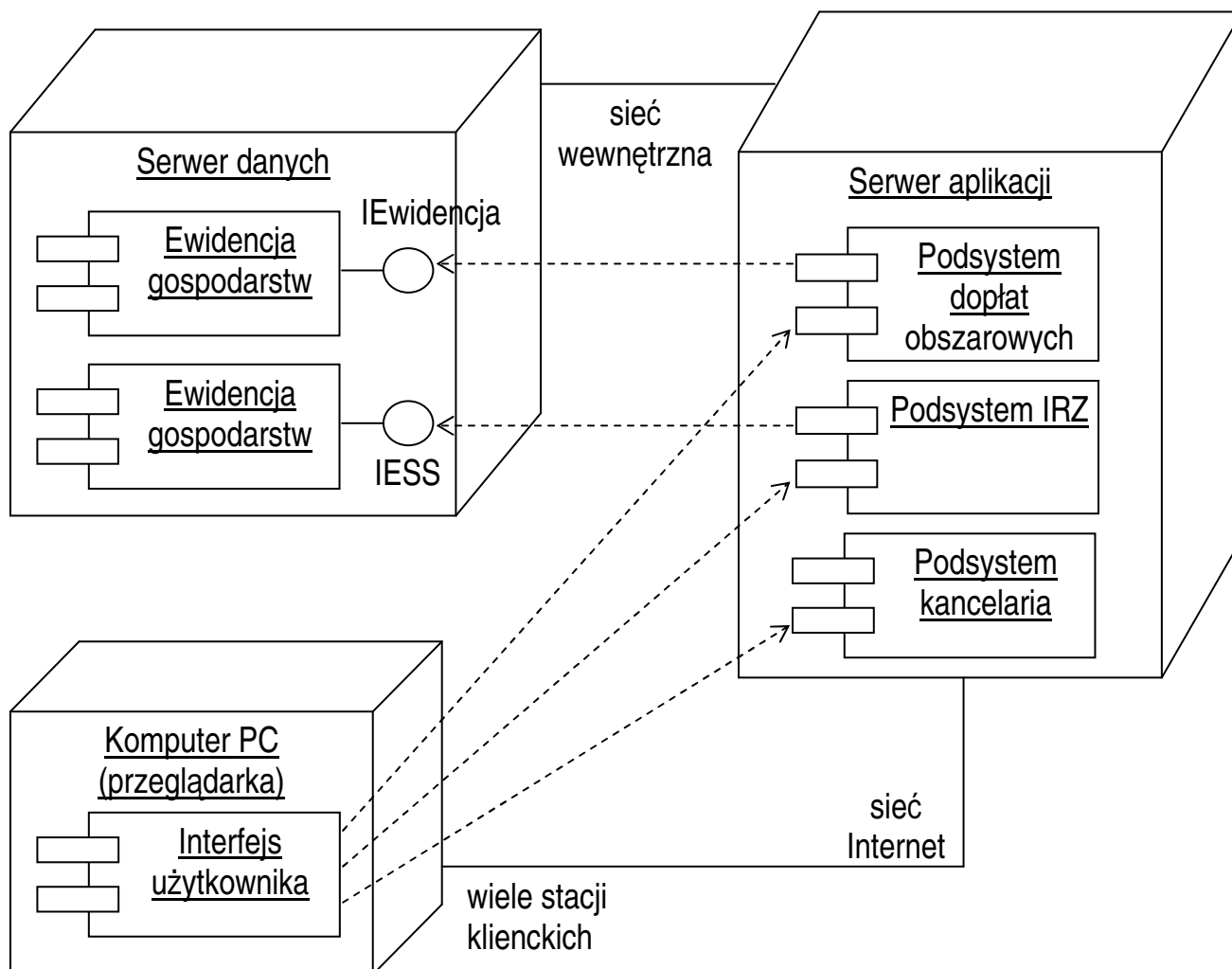
– związki współpracy komponentów.

Diagram rozmieszczenia (deployment diagram)

- Model fizycznej struktury systemu
- Elementy modelu
  - węzły (komputery lub urządzenia pomocnicze)
  - połączenia między węzłami (sieci lub inne sprzęgi)
  - przypisanie komponentów do węzłów
- Reprezentacja graficzna

- Wariant: połączenie diagramów implementacyjnych

Zastosowanie modeli implementacyjnych

Modele projektowe i implementacyjne

1. Pierwsze wersje diagramów rozmieszczenia powstają w fazie rozwinięcia (koncepcja systemu)
  2. Diagramy komponentów powstają podczas projektu
  3. Wersja ostateczna po określeniu struktury implementacji
- *Diagramy powinny określać numer wersji komponentów*

Metodologia

- Brak spójnej i szeroko akceptowanej metodyki
- Proces RUP określa ogólny schemat przebiegu projektu
- Język UML definiuje notację i zestaw modeli

1. Analiza dziedziny problemu

(faza inicjacji i rozwinięcia)

Cel:

- poznanie dziedziny aplikacji i wymagań użytkownika
- wyodrębnienie działań wspieranych przez system

Metoda:

- studiowanie dokumentów
- udział w prezentacjach i rozmowach z ekspertami
- klasyfikacja i dokumentowanie wymagań

Wyniki:

- dokumentacja regulacji prawnych
- określenie sprzęgów zewnętrznych
- biznesowy model przypadków użycia

2. Wyodrębnienie funkcji systemu

(faza rozwinięcia)

Cel:

- zdefiniowanie funkcji systemu
- określenie interfejsu użytkownika

Metoda:

- dalsza analiza dziedziny aplikacji i wymagań użytkownika
- analiza biznesowych przypadków użycia
- implementacja prototypu interfejsu użytkownika
- wywiady z przyszłymi użytkownikami

Wyniki:

- systemowy model przypadków użycia
- prototyp interfejsu użytkownika

3. Opracowanie modelu dziedziny problemu.

(faza rozwinięcia)

Cel:

- identyfikacja i klasyfikacja podstawowych bytów dziedziny
- określenie zachowania kluczowych obiektów

Metoda:

- dalsza analiza dziedziny aplikacji i wymagań użytkownika
- analiza scenariuszy przypadków użycia
- wykorzystanie pojęć opisywanych w literaturze
- językowa analiza opisu

Wyniki:

- diagramy klas (model pojęciowy)
- diagramy stanu

4. Analiza wybranego fragmentu systemu.

(faza konstrukcji)

Proces RUP nie dzieli fazy konstrukcji na analizę i projekt — przeciwnie, traktuje łącznie czynności analizy i projektu

Cel:

- określenie sposobu działania systemu

Metoda:

- weryfikacja i uzupełnienie diagramu klas
  - analiza asocjacji
  - analiza generalizacji
- określenie modelu danych
  - obiekty trwałe
  - ograniczone atrybuty i metody
- budowa modelu zachowania
  - analiza przypadków użycia
  - określenie sposobu realizacji

Wyniki:

- diagramy klas
- diagramy współpracy

5. Projektowanie wybranego fragmentu systemu.

(faza konstrukcji)

Cel:

- określenie budowy systemu

Metoda:

- modyfikacja modelu klas (logika biznesowa)
  - dodanie elementów prywatnych i chronionych
  - uściślenie kierunków asocjacji
  - dostosowanie hierarchii klas do reguł dziedziczenia
- projektowanie bazy danych
  - określenie tabel i ich powiązań
  - optymalizacja wydajności
  - określenie planu archiwizacji i odtwarzania
- określenie struktury programów
  - podział na komponenty
  - wykorzystanie technologii systemowych
- projektowanie interfejsu (GUI)

Wyniki:

- diagramy klas (model projektowy)
- diagramy komponentów i rozmieszczenia

6. Implementacja wybranego fragmentu systemu.

(faza konstrukcji)

Cel:

- opracowanie programów

Metoda:

- definicja klas programu
  - pola
  - metody
  - współpraca obiektów
- implementacja bazy danych
  - implementacja operacji
  - rozmieszczenie plików na dyskach
  - integracja z narzędziami systemu operacyjnego
- opracowanie podręczników
- wykorzystanie narzędzi CASE
  - automatyczna generacja kodu
  - automatyczna generacja dokumentacji

Wyniki:

- kod programu
- dokumentacja techniczna
- podręczniki użytkownika